БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 222 (7669)
21 СЕНТЯБРЬ ПАЙШАНБА 1950 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Коммунизмнинг буюк иншооти (1-нчи бет).
УЛУҒ ОКТЯБРЬ БАЙРАМИНИ МЕҲНАТ СОҲАСИДА ЯНГИ ҒАЛАБАЛАР БЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ (1-нчи бет).
В. Евграфов. — В. И. Ленин Асарларининг йигирма тўққизинчи томи (2-нчи бет).
КИТОБ САВДОСИ ОЙЛИГИ: Ю. Юсупов. — Қишлоқларда китоб савдосини яхшилайлик (2-нчи бет).
Пахтакор ўртоқлар! Бухоро область пахтакорларининг ватанпарварлик чақириғига қўшилиб, пахта тайёрлаш планини 7 ноябрьгача бажариш учун социалистик мусобақани кучайтирингиз! (3-нчи бет).
М. Исамуҳаммедов. — Янги ўрмонзорлар вужудга келтирамиз (3-нчи бет).
Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 5-нчи сессияси (4-нчи бет).
Қуриядаги воқиалар (4-нчи бет).

Пахтакорлар ўртасида Октябрьолди мусобақасини кучайтирайлик

Тинчликнинг улуғ посбони бўлган Совет мамлакатимизда коммунизмнинг мустаҳкам пойдевори қурилмоқда. Тинчликка ҳамиша содиқ бўлган совет халқи шу кунларда яна бир қувончли воқиани бошдан кечирмоқда. СССР Министрлар Совети Куйбишев ва Сталинград гидроэлектростанциялари ҳамда Бош Туркман каналини қуриш ҳақида Қарорлар қабул қилди. Улуғ доҳимиз ўртоқ Сталин ташаббуси блан чиқарилган бу тарихий қарорлар совет ҳукуматининг куч-қудратини, унинг бутун дун'ёда тинчлик ўрнатиш учун олиб бораётган сталинча сиёсатини очиқ кўрсатади.

Коммунизм даврининг буюк иншоотлари бўлган бу қурилишлар ҳақидаги қарорлардан илҳомланган совет кишилари урушдан кейинги сталинча бешйилликнинг сўнгги ҳал қилучи йили—1950 йил халқ хўжалигини ривожлантириш планини бажариш учун зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар. Мамлакатимизда коммунизм қурилишига ҳарбир совет граждани ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Совет Иттифоқининг асосий пахта базаси бўлган Ўзбекистоннинг пахтакорлари ҳам мамлакатга бу йил ҳар қачонгидан мўл ҳосил етказиб бериш учун курашиб, пахта йиғим-теримини кундан-кун кучайтирмоқдалар.

Республикамизнинг колхоз ва совхоз далаларида неча минглаб теримчилар тинчлик вахтасида туриб кунига 150—200 килограммдан пахта термоқдалар. Ўнлаб звенолар, бирнеча бригада ва ҳатто колхозлар ҳозирнинг ўзидаёқ йиллик пахта тайёрлаш планларини бажариб қўйдилар.

Илғорларнинг дастлабки ютуқлари пахтакорларимизнинг ватанпарварлик ҳаракати яна ҳам кучайганини, уларда мамлакатимизнинг иқтисодий қувватини ошириш учун энг муҳим хомаш'ё бўлган пахта ҳосилини Ватанга тезроқ етказиб бериш иштиёқи ошганлигини, пахта йиғим-теримида янги, оширилган норма блан ишлаш ҳаракати кучайганлигини кўрсатади. Илғор пахтакорлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллигини пахта тайёрлаш давлат планини тўла ва ошириб бажариш блан нишонлаш учун социалистик мусобақани кучайтирмоқдалар. **Бухоро областининг колхоз ва колхозчилари ўртасида байрам шарафига бошланган мусобақа оммавий тус олди. Шунинг учун ҳам улар пахта тайёрлаш давлат планини 7 ноябрьгача бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақанинг ташаббусчиси бўлдилар.**

Большевикларнинг иши блан сўзи ўртасида фарқ бўлмайди. Бухоро пахтакорлари ўз устларига олган мажбуриятларини бажаришнинг устидан чиқиш учун ҳар куни йиллик планнинг 2 процентидан ортдириб пахта топширмоқдалар. 20 сентябрьгача бу областьда йиллик план 39,8 процент бажарилди. Бухоро пахтакорларининг бу ташаббусини қўллаб-қувватлаш, пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажариш учун курашиш республикамиздаги барча партия, совет ташкилотларининг шарафли бурчидир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети Бухоро область пахтакорларининг ташаббусини ма'қуллаб, республикадаги барча партия, комсомол ва совет ташкилотларини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллигига қадар ҳамма колхоз ва совхозларда пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг қизитиб юборишга чақирдилар, шу блан бирга илғорларни рағбатлантириш учун пахта териш ва тайёрлашда олдинда бораётган область, район, МТС, колхоз ва совхозлар учун кўчма қизил байроқ та'сис этдилар ва мукофот белгиладилар. Давлатга кўп пахта етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятини муддатидан олдин бажарган колхозлар, совхозлар ва районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилиб борилади.

Вазифа — Бухоро пахтакорларининг ташаббусини республикадаги барча колхоз ва совхозларга ёйиш, теримчилар ўртасида беш-ўнмингчилар ҳаракатини тобора кучайтириш, пахта тайёрлаш сур'атини кун сайин ошириб, ҳамма ерда умумий юксалишга эришишдан иборатдир. **Бунинг учун колхоз ва совхозлардаги ишга яроқли ҳамма кучни теримга жалб қилиш, бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ пахта териб топшириш лозим.** Далаларда етилиб очилган пахталар жуда кўп. Шу кечакундузда теримчи ҳарбир участкадан истаганча пахта териши мумкин. Гап теримчиларнинг меҳнат унумини оширишда, ишни большевикча ташкил қилишда қолган. **Партия, совет, комсомол ташкилотларининг вазифаси — илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириб, ҳарбир теримчининг кунига 2—3 норма бажаришини, ҳарбир колхоз ва райониннг кунига 2,5 — 3 процент пахта топширишини та'минлашдан иборатдир.**

Республикамизда машина блан пахта теришга ялпи тушиладиган кунлар яқинлашмоқда. Пахтани машина блан териш пахта тайёрлаш сур'атини оширишда жуда катта аҳамиятга эгадир. Бу йил республикамизда пахта машина блан кўпроқ териладиган биринчи йилдир. Бу йил Ўзбекистонда 170 МТС пахтани машина блан териш иши блан банд бўлади. Иш ҳажмининг шу қадар катта бўлишига қарамасдан пахтани машина блан теришга тайёргарлик ниҳоятда суст бормоқда. Ўзбекистон ССР Пахтачилик министрлиги ва унинг жойлардаги органлари пахтаси машина блан териладиган участкаларни тайёрлаш, бу ерлардаги ғўзаларнинг баргини сун'ий равишда тўкиш ишларига етарли раҳбарлик қилмаётирлар. Тошкент ва Фарғона областьларининг айрим районларидаги колхозларда пахтаси машина блан териш учун ажратилган участкалардаги ғўзаларни ўт босган, ғўза барглари шу пайтгача тўктирилмаган.

Пахта теримини машиналаштириш — пахтачиликни ривожлантириш йўлидаги умумхалқ ҳаракатининг катта ютуқларидан биридир. Пахтани машина блан теришга қарши бўлган ҳарқандай фикрларга ва ҳаракатларга қаттиқ зарба бериш лозим. Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, пахтачилик бўлимлари машина блан пахта теришга тайёрликдаги камчиликларни дарҳол тугатишлари, машина блан териладиган участкалардаги ғўза баргларини тўкишни уюштиришлари, машиналарни ишга тахт қилиб қўйишлари, пахтаси 60—70 процент очилган ерларда машина блан теришни бошлаб юборишлари зарур.

Пахта далаларида Октябрьолди социалистик мусобақасини тобора кучайтирайлик. Колхоз ва совхозлардаги коммунистлар, комсомоллар шу мусобақанинг ташкилотчиси ва етакчиси бўлсинлар.

Ҳамма область ва районларнинг, барча колхоз ва совхознинг 7 ноябрьгача пахта тайёрлаш мажбуриятини тўла ва ошириб бажаришига эришайлик!

Ўзбекистон ССР областьларида 1950 йил 20 сентябрьгача пахта тайёрлашнинг бориши ҳақида

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Областьлар	мавсум бошидан бери	бир кунлик ўсиш	Областьлар	мавсум бошидан бери	бир кунлик ўсиш
Бухоро	39,8	2,1	Самарқанд	17,9	1,5
Фарғона	27,5	2,0	Қорақалпоғистон АССР	16,7	1,3
Сурхондар'ё	25,8	1,7	Тошкент	13,8	1,3
Андижон	25,6	1,9	Совхозлар	13,0	1,3
Наманган	24,5	2,0			
Хоразм	24,2	1,8			
Қашқадар'ё	22,8	1,7	Республикада ҳаммаси	23,6	1,7

Коммунизмнинг буюк иншооти

Халқимиз ҳақида сталинча ғамхўрлик

Қашқадар'ё областининг меҳнаткашлари СССР Министрлар Советининг Бош Туркман канали қуриш тўғрисидаги Қарорини хурсандчилик блан кутиб олдилар. Бу қарор совет ҳукумати, большевиклар партияси ва шахсан ўртоқ Сталиннинг ватанимизни янада гуллаб-яшнатиш ва халқимиз ҳаётини янада фаровон этиш ҳақида қилаётган буюк ғамхўрлигининг ёрқин ифодасидир. Бу қарор область меҳнаткашларининг меҳнат соҳасидаги ғайрат ва ташаббусини янада ошириб юборди.

Китоб консерва заводида бўлган йиғилишда цех бошлиғи ўртоқ Смирнов сўзга чиқиб бундай деди:

— Иттифоқ ҳукуматининг бу қарори Ўрта Осиё республикалари хўжалигини янада ривожлантириш, асрлар бўйи сувсиз ётган чўлларни гуллатишга қаратилгандир. Заводимиз коллективи бу сталинча ғамхўрликка жавобан меҳнат унумини тоборо ошириш, мамлакатимизга кўпроқ юқори сифатли консерва ишлаб чиқариш блан жавоб беради.

Завод ишчилари шу кунларда яна ҳам зўр ғайрат блан, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Завод сентябрь ойининг 15 кунлик планини 117 процент бажарди. Ўртоқ Смирнов бошлиқ цех сентябрь ойи топшириғини 13 кунда адо этди.

Бешкент районининг пахтакорлари ҳам ҳукуматимизнинг Бош Туркман канали қуриш ҳақидаги Қароридан руҳланган ҳолда ишлаб, пахта териш ва тайёрлаш сур'атини тобора кучайтирмоқдалар. Райондаги «Ленин йўли», «Қизил қаҳрамон», Сталин номли колхозларнинг а'золари қарорга жавобан пахта тайёрлаш планини 1 октябрьгача бажариш мажбуриятини олиб, ҳар куни йиллик планнинг 4—5 проценти миқдорида пахта топширмоқдалар.

М. БОБОШ

Нефтьчиларнинг буюк иншоотларга ёрдами

БОКУ. (ТАСС). Бокудаги нефть конларида Совет ҳукуматининг Волгада буюк гидроэлектростанциялар қуриш ва Бош Туркман каналини қуриш ҳақидаги тарихий Қарорлари қизғин муҳокама қилинмоқда. Нефтьчилар совет халқининг моддий фаровонлигини янада ошириш тўғрисидаги сталинча ғамхўрликни чин кўнгилларидан табрикламоқдалар. Улар бу ғамхўрликка жавобан зўр ғайрат блан меҳнат қилиб, кўпроқ ёнилғи ишлаб чиқармоқдалар.

Ленин районидаги олтинчи нефть конининг мастери Юсуф Саид Али бундай деди:

— Бизлар Ватанимиз талаб қилган миқдорда нефть бериш учун кучимизни аямай ишлаймиз. Бу эса Куйбишев ва Сталинград гидроэлектростанциялари ва Бош Туркман канали қурилишига қўшадиган ҳиссамиз бўлади.

Иккита нефть қудуғини нефть чиқаришга тайёрлаш учун шу кунда ремонтчилар бригадаси келиши керак эди. Мастер Юсуф Саид Али раҳбарлигидаги коллектив нефть қудуқларини тезликда ишга туширишга қарор берди. Нефтьчилар жадал ишга киришдилар. Улар ҳар икки қудуқни ўз кучлари блан ишга солдилар.

Бокудаги нефть корхоналарининг барча ходимлари ғайратга ғайрат қўшиб ишламоқдалар. «Лениннефть» трестининг илғор саккизинчи конининг коллективи барча нефтьчиларга мурожаат қилиб, буюк иншоотлар учун пландан ташқари ёнилғи фондини вужудга келтиришга чақирди. Нефть кони коллективи Сталин замонасининг буюк иншоотлари учун пландан ташқари минг тонналаб нефть чиқариш мажбуриятини олди.

Қорақалпоғистон республикаси янада ривожланади

(Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ Н. Жапақов блан суҳбат)

Амудар'ё — Красноводск канали қурилиши ҳақидаги хушхабар Қорақалпоғистоннинг энг узоқ бурчакларигача эшитилди. Совет ҳукуматининг тарихий Қарори улуғ Сталиннинг Туркманистон ва Қорақалпоғистон республикаларини яшнатиш тўғрисида, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини янада ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини яққол кўрсатади.

Республикамиздаги колхозчилар, ишчилар, совет зиёлиларининг вакиллари якдиллик блан шундай демоқдалар:

— Жонажон Сталин генийси Амудар'ёни бўйсундириш тўғрисида, даштбиёбонларни яшнаб турган воҳаларга айлантириш тўғрисида асрлар бўйи орзу қилиб келинган тилакларни амалга ошириш учун йўл кўрсатиб берди.

Хўжайли районидаги «XVII Парт-с'езд» колхози а'золарининг митингида юқори ҳосил устаси, звено бошлиғи Ёқут Хўжаметова бундай деди:

— Бош Туркман канали Қорақалпоғистоннинг қишлоқ хўжалиги, саноати, маданиятини ривожлантиришга ғоят катта та'сир кўрсатади. Биз янги канал қурилганидан кейин юз мингларча гектар янги ерларни суғориш, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари майдонларини кенгайтириш имконига эга бўламиз. Биз янада гўзал ва бахтиёр ҳаёт кечирамиз. Биз сталинча ғамхўрликка жавобан ғайратимизга ғайрат қўшиб ишлаймиз, давлатга пахта топшириш юзасидан олган мажбуриятларимизни шараф блан бажарамиз. Бизнинг звеномиз ҳар гектар ердан камида 40 центнердан пахта ҳосили олади.

Совет ҳокимияти йилларида Қорақалпоғистонда жуда катта ўзгаришлар бўлди. Экин майдонлари икки мартадан зиёд кўпайди, республикада асосий экин деб ҳисобланган пахта революциядан илгариги даврдагига нисбатан 10 мартадан зиёд ортди. Пиллачилик ривожланди, уруғлик беда кўп тайёрлана бошлади. Каноп, кендир экинлари кўп экилмоқда. Сталинча бешйилликлар даврида қорақалпоқ халқи улуғ рус халқининг ва қардош Ўзбекистон меҳнаткашларининг ёрдами блан ирригация шохобчаларини тартибга солиш, янгидан йирик ирригация системаларини қуриш соҳасида катта иш қилди. «Қиз кеткен», Ленин номли, «Пахтаарна» каналлари ва бошқа каналлар қазилиб, Амудар'ёдан сув олабошладилар. Қорақалпоғистонда пахта тозалаш, ёғ, балиқ саноати ва саноатнинг бошқа тармоқлари муваффақиятли суратда ривожланмоқда. Қорақалпоқ халқининг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданияти юксалмоқда. Бир замонлар даштбиёбон бўлган жойда республиканинг пойтахти Нукус шаҳри барпо қилинди.

Амудар'ёни ва Қорақум чўлларини бўйсундиришдан иборат сталинча планнинг амалга оширилиши натижасида республиканинг халқ хўжалиги янада тез сур'атлар блан ривожланади.

Кучли тўғоннинг қурилиши дар'ёдаги ва ирригация каналларидаги сувнинг баланд-паст оқишини тартибга солиш имконини беради. Яқин йиллар ичида Қорақалпоғистоннинг бирқанча районларидаги бўш ерлар ўзлаштирилади. Социалистик саноат яна бирнеча миллион пудлаб пахта олади. Қишлоқ хўжалигининг кенг миқ'ёсда электрлаштирилиши, сувдан фойдаланишнинг тартибга солиниши колхозчиларни оғир меҳнатдан халос қилади, қишлоқ хўжалигини машиналаштириш имкониятини туғдиради. Республикада тош йўллар кўп қурилади. Гидроэлектростанция Қорақалпоғистон саноатини арзон электр қуввати блан та'минлайди, саноатнинг янги тармоқлари вужудга келтирилади.

Ҳукуматнинг тарихий қарори муносабати блан мамлакатнинг ҳамма қисмидан табрик телеграммалари олмоқдамиз. Бу табриклар халқлар ўртасидаги сталинча дўстликнинг яққол ифодасидир. Турли миллат, турли касбдаги кишилар Совет Иттифоқидаги барча кишиларнинг фикр ва ҳисларини изҳор қилиб, Волгадаги буюк гидростанциялар каби Бош Туркман каналини ҳам мамлакатимизнинг бутун халқи қуради, деб ёзмоқдалар.

Қорақалпоқ халқи меҳнаткашлар тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун Совет ҳукуматига, большевиклар партиясига, улуғ Сталинга самимий ташаккурини изҳор қилади. Республиканинг меҳнаткашлари Сталин замонасининг иншооти шарафига стахановча вахтада туриб ишламоқдалар ва пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажариш учун, халқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида янги муваффақиятларга эришиш учун зўр ғайрат блан курашмоқдалар.

НУКУС, 19 сентябрь. (ЎзТАГ).

МОСКВА УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ОЛИМЛАРИ СТАЛИН ЗАМОНАСИНИНГ ИНШООТЛАРИГА ЁРДАМ БЕРАДИЛАР

Москва университетининг илмий совети Сталинград ва Куйбишев гидроэлектростанциялари ва Бош Туркман канали қурилишига ёрдам берувчи комиссияни тузди. Университет ректори академик А. Н. Несмеянов комиссияга бошчилик қилади.

Ҳозирги вақтда университетда катта ишлар қилинмоқда. Геология факультетининг тупроқшунослик кафедраси янги иншоотлар қуриладиган районларни текшириш юзасидан жойлардаги комплекс экспедицияларга методик кўрсатмалар берди. Газ ва нефть геологияси кафедраси Туркманистондаги нефть конларининг хусусиятларини текширади. Бош Туркман каналининг ғарбий қисмида сеймик режими ўрганиб чиқилади.

Ҳозирги вақтда Каспий бўйида география факультетининг бирқанча комплекс экспедициялари ишламоқдалар. Бу экспедицияларда профессорлар, аспирантлар ва юқори курсларнинг студентлари қатнашмоқдалар. (ТАСС).

Аму сувлари

Асрлар орзуси чиқди рўёбга,
Қорақум чўллари ётмайди бежон!
Биз юриш бошладик,
Режа тузиб бердинг, —
Раҳмат сенга қалбдан, Сталин
жонажон!

Қорақумга оқар Аму сувлари,
Ёввойи тўлқинлар тошмас, ўпирмас.
Қўпориб ташланмас сув тўсувлари,
Беҳудага оқмас, бузмас, кўпирмас!

Кўчма қумлар тўзон кўтармас бирдан,
Сувсизликдан қақраб ётмайди мангу.
Янги яратилган
Яшил далалардан —
Ҳайқириб, ҳайқириб оқади Аму.

Аму соҳилида порлайди қуёш.
Қумликларда асло адашмас одам.
Шаҳарлар қурилар гўзал, мангу ёш—
Айтилмаган ҳатто эртакларда ҳам.

Далалардан оқар Аму сувлари,
Шўх Аму сувлари оқар беқарор.
Қорақумда ўйнар баҳор еллари,
Қорақумда яшнар гуллар-ла баҳор.

Биз юриш бошладик халқ бахти учун,
Авлодлар тақдирин биз этамиз ҳал.
Биз қурувчилармиз,
чин қурувчилар,
Коммунизм боғин қураётган халқ.

Бизлар ГЭС қурамиз — бу, тинчлик
демак!
Биз канал қазиймиз, қурамиз шаҳар,
Иқлим ўзгарилар,
илмга йўқ шак!
Бизнинг ҳар ишимиз тинчлик ҳар
сафар.

Халқларнинг орзуси рўёбга чиқди,
Бундай қурилишни билмайди жаҳон.
Биз юриш бошладик,
Режа тузиб бердинг—
Раҳмат сенга қалбдан, Сталин
жонажон!

МИРМУҲСИН.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ БАЙРАМИНИ МЕҲНАТ СОҲАСИДА ЯНГИ ҒАЛАБАЛАР БЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

ФАРҒОНА ОБЛАСТИНИНГ КОРХОНАЛАРИ БАЙРАМОЛДИ МУСОБАҚАСИНИ КУЧАЙТИРИБ ЮБОРДИЛАР

ФАРҒОНА. («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Областьдаги барча саноат корхоналарида Октябрь байрами шарафига бошланган социалистик мусобақа кундан-кун кучайиб бормоқда. Жуда кўп корхоналарнинг коллективлари ишлабчиқариш планларини ортиғи блан бажармоқдалар. Стахановчилар сони ҳам тобора ошмоқда.

Қувасой цемент заводининг ишчилари тинчлик вахтасида туриб, кунлик ва 5 кунлик топшириқларни ортдириб бажармоқдалар. Завод 8 ойлик цемент ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажарди. Ҳозир завод коллективи йиллик планни Октябрь байрамигача адо этиш учун астойдил курашмоқда.

Заводнинг донгдор ишчиларидан Усанова, Назаров, Яковлева сингари стахановчилар тинчлик вахтасида туриб, кунлик топшириқни бир ярим, икки баравар ошириб адо этаётирлар. Экскаваторчи Ҳ. Ҳамидов кунлик топшириқни 200 процентдан ортдириб бажармоқда. Заводда бундай илғорлар сони 120 дан ошиб кетди.

Марғилон шаҳридаги йирик «Байналмилал» артелининг ҳунармандлари байрамолди мусобақасини кучайтириб, 9 ойлик планни 8 ойдаёқ адо этдилар. Артель коллективи август ойида пландан ташқари 5000 сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Фозилов ва Пинхасов ўртоқлар бошчилик қилаётган цехлар йиллик планни бажариш арафасида турибдилар.

Қўқон шаҳридаги озиқ-овқат комбинатининг коллективи йиллик планни аллақачон бажариб, пландан ташқари 600 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди, 400 минг сўм жамғарма тўплади, 200 минг сўмлик хомаш'ё тежади ва йил охиригача яна бир миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди.

Х. ИКРОМОВ.

25 вагон а'ло сифатли тола

Бухоро область Қоракўл районидаги пахта тозалаш заводининг Қилич Ражабов бошлиқ бригада а'золари Октябрьолди мусобақасида ўз устларига олган мажбуриятларини ошириб бажараётирлар. Улар тўқимачилик саноатига а'ло сифатли тола етказиб беришда завод бўйича биринчи ўринни эгалламоқдалар. Завод коллективи пахта тозалаш юзасидан 15 кунлик планни 110 процент, ўртоқ Ражабов бригадаси эса 130 процент бажарди.

Завод коллективи янги пахта ҳосилидан тўқимачилик саноати корхоналарига 25 вагон а'ло сифатли пахта толаси юборди.

Ш. АМИНОВ.

Йиллик план бажарилди

Ғиждувон шаҳридаги «Намуна» артелига «Облпромсоюз» правлениеси ва шаҳар ижроия комитетининг кўчма қизил байроғи топширилди.

Артель йиллик планни муддатидан олдин бажариб, пландан ташқари 482 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Артель а'золари йил охиригача яна 1 миллион 600 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар. Маблағ тўплаш плани ҳам 63 минг сўм ошириб бажарилди.

Ўртоқ Ҳ. Низомов бошчилик қилаётган тикучилик цехи мусобақада олдинда бораётир. Бу цехнинг Ж. Жўраева, А. Жамолова, М. Токарева ўртоқлар сингари стахановчи тикучилари 1953 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Бинокорлик материаллари ва пойафзал цехлари ҳам йиллик планларини анча ошириб бажардилар.

О. ЖЎРАЕВ.

СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНЛАРИ

ТЕН Владимир
Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхознинг звено бошлиғи.

КИМ Николай
Ўртачирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг бригада бошлиғи.

ЮГАЙ Ман Деп
Қуйичирчиқ районидаги «Новая жизнь» колхозининг бригада бошлиғи.

ТОН Бенхуп
Ўртачирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг а'зоси.

ЛИ Сергей
Қуйичирчиқ районидаги «Новая жизнь» колхозининг а'зоси.

ШИН Константин
Қуйичирчиқ районидаги «Новая жизнь» колхозининг звено бошлиғи.

В. И. Ленин Асарларининг йигирма тўққизинчи томи

В. И. Ленин Асарларининг 29-нчи томи босилиб чиқди. Бу томга 1919 йилнинг март ойидан август ойигача ўтган даврда ёзилган асарлар киритилган. Бу пайтда ёш Совет республикаси ички буржуа-помешчиклар контрреволюцияси ва ташқи ҳарбий интервенциянинг бирлашган кучларига қарши оғир кураш олиб бораётган эди. Бу курашга Ленин ва Сталин раҳбарлигидаги большевиклар партияси бош бўлди. Ленин ва Сталин социалистик қурилишнинг барча соҳаларида: сиёсий, ҳарбий, иқтисодий ва маданий соҳаларда кенг миқ'ёсдаги ишларни олиб бориш блан бирга партия, совет, жамоат ташкилотларининг бутун фаолиятларига, меҳнаткашлар оммасининг ягона мақсад учун—душманни тор-мор келтириш учун олиб борган курашига етакчилик қилдилар.

В. И. Ленин Асарларининг 29-нчи томига киритилган мақола ва нутқлар унинг Совет социалистик давлатини мустаҳкамлаш ва уни интервентлар ҳамда оқгвардиячилардан мудофаа қилиш соҳасидаги рангба-ранг фаолиятини акс эттиради. Бу асарларда совет ҳокимияти вужудга келган дастлабки йиллардаги тажриба умумлаштириб берилган, пролетар революцияси ва пролетариат диктатураси, пролетар демократияси, социализм қурилиши йўллари, совет социалистик маданиятни ривожлантириш тўғрисидаги бирқанча муҳим назарий фикрлар баён этилган.

☆

29-нчи томга РКП(б)нинг 1919 йил март ойида бўлиб ўтган VIII с'ездида В. И. Ленин томонидан қилинган докладлар ва сўзланган нутқлар киритилган. Булар орасида «РКП(б) Программасининг лойиҳаси». Партия программаси тўғрисидаги доклад ва бу доклад юзасидан сўзланган охирги сўзлар каби тарихий ҳужжатлар бор. Бу ҳужжатлар В. И. Лениннинг большевиклар партияси янги программасини ишлаб чиқаётганда қанчалик катта ишларни қилганлигини яққол кўрсатади. Партия янги программасининг Ленин томонидан ишлаб чиқилган лойиҳаси революцион ижодий марксизмнинг намунасидир. Ленин ўз лойиҳасида жаҳон тарихининг янги ҳодисаларини ва ҳаммадан бурун мамлакатимизда ғалаба қозонган социалистик революциянинг тажрибасини умумлаштирди ва бу асосда партиянинг капиталистик жамиятни социалистик жамиятга айлантириш учун курашдаги вазифаларини белгилаб берди.

Партиянинг Ленин томонидан ишлаб чиқилган ва РКП(б)нинг VIII с'ездида қабул қилинган программаси социалистик жамият қурилишини илмий жиҳатдан асослаб берди. Бу программада капитализмга ва унинг энг юқори босқичи бўлган империализмга классик та'риф берилган ва фақат пролетар, коммунистик революциягина «инсониятни империализм ва империалистик урушлар киритиб қўйган боши берк кўчадан чиқараолажаги» (103 бет) кўрсатиб ўтилган.

В. И. Ленин Бухариннинг большевизмга қарши қаратилган қарашларини фош қилди. Бухарин программадан капитализм, майда товар ишлаб чиқариш, ўртаҳол деҳқоннинг хўжалиги тўғрисидаги пунктларни чиқариб ташлашни таклиф қилган эди. Бухариннинг бу таклифлари ўртаҳол деҳқон блан иттифоқ тузиш зарурлигини меньшевиклар — троцкичилар каби инкор этишни билдирар эди ва қишлоқда партиямиз юритадиган сиёсатнинг асосларини барбод берар эди. Ленин Бухарин блан Пятаковнинг миллий масала тўғрисида партияга қарши қаратилган фикрларини марксизм назариясига ва пролетариат сиёсатига ёт бўлган великодержав-шовинистик фикрлар деб билиб, кескин зарба берди. Партиянинг VIII с'езди мазкур масалаларнинг ҳаммаси юзасидан Ленин йўлини якдиллик блан ма'қуллади.

В. И. Ленин РКП(б)нинг VIII с'ездида қабул қилинган программанинг халқаро аҳамиятига баҳо бериб, бундай деган эди: «Бизнинг ўзимиз билганимизга қараганда анчагина иттифоқчиларимиз ва дўстларимиз мавжуд бўлган бирқанча мамлакатларда программамизнинг таржима қилинишиёқ Россия коммунистлар партияси нима қилганлиги тўғрисидаги саволга энг яхши жавоб бўлаолишига ишонамиз. Россия коммунистлар партияси жаҳон пролетариатининг отрядларидан биридир. Бизнинг программамиз пропаганда ва агитация учун ғоят кучли материал бўлаолади, ишчилар бунга асосланиб туриб: «Бизнинг ўртоқларимиз, бизнинг бродарларимиз ана шу мамлакатдадир, бу мамлакатда бизнинг умумий ишимиз бажарилмоқда» деб айтаоладиган ҳужжат бўлади» (198 бет).

Ўртоқ Сталин раҳбарлиги остида биз Ленин томонидан тузилган улуғвор программани бажардик, мамлакатимизда капитализмни тугатдик, социалистик жамият барпо этдик. Энди бирқанча мамлакатларнинг меҳнаткашлари социализмга томон биз юрган йўлдан бормоқдалар.

В. И. Ленин РКП(б) нинг VIII с'ездида қишлоқда ишлаш тўғрисида қилган докладида партиянинг ўртаҳол деҳқонга нисбатан тутадиган янги сиёсатини аниқ-равшан та'рифлаб берди. Ленин ўртаҳол деҳқонларнинг кайфиятида совет ҳокимиятига томон бурилиш юз берганлигини кўрсатиб, партиямиз амал қилиши лозим бўлган шиорни олға сурди. Бу шиорда у «партиянинг қишлоқда олиб борадиган ишларининг учта ягона вазифаси»ни (Сталин), чунончи: «Қулоқларга қарши курашдан бир нафас ҳам бош тортмасдан ва фақат камбағал деҳқонларгагина қаттиқ суянган ҳолда ўртаҳол деҳқон блан келишабилиш керак...» деган умумлаштирилган формулага бирлаштирди. Ўртаҳол деҳқонларни бетарафлаштириш сиёсатидан у блан мустаҳкам иттифоқ тузиш сиёсатига ўтилиши гражданлар урушининг ғалаба блан тугалланишида ва социалистик қурилишда муваффақиятлар қозонишимизда катта роль ўйнади.

В. И. Ленин ўртаҳол деҳқонларга нисбатан зўрлик ишлатишга йўл қўйиш мумкин эмаслигини кўрсатди ва унинг хўжалигини ихтиёрийлик ва илғор техника блан кенг миқ'ёсда ёрдам бериш асосида социалистик негизда қайта қуриш йўлларини белгилаб берди. «Агар биз, — деган эди Ленин, — эрта-индин юз минг дона энг яхши трактор бераолсак, уларни бензин блан та'минлайолсак, булар учун машинистлар етказиб бераолсак эди (ўзингиз жуда яхши биласизки, бу — ҳозирча қуруқ хаёлдан иборатдир), у ҳолда ўртаҳол деҳқон «Мен коммуна тарафдориман» (я'ни, коммунизм тарафдориман) дер эди» (190 бет). Партиямиз Лениннинг ана шу буюк кўрсатмасини амалга оширди, деҳқонлар тўғрисидаги энг мураккаб масалани муваффақиятли суратда ҳал этди, ишчилар синфи блан ўртаҳол деҳқонлар ўртасида мустаҳкам иттифоқ ўрнатишга муваффақ бўлди. Совет ҳокимияти деҳқонларга хўжалик жиҳатдан ғоят катта ёрдам берди. Буларнинг ҳаммаси мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида якка деҳқон хўжалигига асосланган буржуа тузумидан социализмга асосланган колхоз тузумига ўтиш имкониятини берди. Ўртоқ Сталин айтганидек, «Бу — қишлоқда эски буржуа хўжалик тузумини тугатган ва янги, социалистик тузум барпо этган революция эди».

☆

В. И. Ленин Асарларининг 29-нчи томга киритилган анчагина қисми Совет республикасини интервентлар ва оқгвардиячилардан мудофаа қилишга бағишланган. В. И. Ленин Англия, Франция, Америка Қўшма Штатлари, Япония ва бошқа мамлакатлар империалистларининг босқинчилик, талончилик сиёсатларини фош қилиб, Деникин, Колчак ва рус контрреволюциясининг шулар сингари бошлиқлари юқоридаги мамлакатларнинг ҳукуматлари қўлида ўйинчоқ эканлигини кўрсатди. В. И. Ленин америка журналистининг «Совет ҳокимияти Америка Қўшма Штатлари ва Японияга нисбатан қай тарздаги сиёсий, иқтисодий мақсадларни кўзда тутади?» деган саволига жавоб бериб, бундай деб ёзган эди: «Биз Қўшма Штатлар ва Японияга нисбатан ҳаммадан бурун бу мамлакатлардаги капиталистларнинг бойишигагина хизмат қиладиган мунофиқона, жиноятқорона, талончилик ниятида Россияга қиладиган ҳужумларини қайтаришга ёрдам берадиган сиёсий мақсадни кўзда тутамиз. Биз бу давлатларнинг ҳар иккаласи олдига сулҳ тузиш тўғрисида бирнеча марта ва тантанали суратда таклифлар қўйдик, броқ улар ҳатто бизга жавоб ҳам бермадилар, балки Деникин блан Колчакка ёрдам бериб, Мурманск ва Архангельскни талаб, айниқса Шарқий Сибирьнинг бойликларини тортиб олиб ва уни вайрон қилиб, бизга қарши урушни давом эттирмоқдалар. Рус деҳқонлари Шарқий Сибирьда Япония ва Шимолий Америка Қўшма Штатларининг йиртқич капиталистларига қаҳрамонона қаршилик кўрсатмоқдалар» (477 бет).

РКП(б) Марказий Комитети Колчак ҳужуми ва Шарқий фронтдаги аҳвол муносабати блан В. И. Ленин томонидан ёзилган ва мазкур томда э'лон қилинган тезисларни қабул қилди.

Ленин Шарқий фронтга ёрдам беришга қаратилган кенг миқ'ёсдаги тадбирларни амалга ошириш йўлларини белгилаб, ҳаммадан бурун ҳукумат э'лон қилган сафарбарликни ҳартарафлама қўллаб- қувватлаш, ишчилар синфининг кенг қатламларини мамлакат мудофаасида актив иштирок этишга жалб қилиш ва деҳқонларни, айниқса деҳқон ёшларни Қизил Армия сафларига тортишни таклиф қилди. Совет қўшинлари Колчакка қарши ҳужумга ўтган пайтда Ленин блан Сталин Троцкийнинг қўшинларни Урол тоғлари олдида тўхтатиш ва Жанубий фронтга юбориш тўғрисидаги хоинона планини рад этдилар. В. И. Ленин бундай деб ёзган эди: «Урол ва Сибирьга қилинаётган ҳужумни бўшаштириш революция хоинига айланиш, ишчи ва деҳқонларни Колчак зулмидан озод этиш ишига хиёнат қилиш бўлур эди». (411 бет).

Бу томда э'лон қилинган «ҳамма Деникинга қарши курашга!» ва «Колчак устидан қозонилган ғалаба муносабати блан ишчи ва деҳқонларга мактуб»да гражданлар уруши йилларида партия ва бутун совет халқининг интервентлар ва оқгвардиячиларга қарши олиб борган курашининг буюк тажрибаси умумлаштирилган. В. И. Ленин бу тажрибага суяниб, бундай деб ёзган эди: «Ишчи ва деҳқонлар ҳокимиятини талончилардан, я'ни помешчиклар ва капиталистлардан ҳимоя қилиш учун бизга қудратли Қизил Армия керак. Биз бундай армияни тузаолишимизни, уни бошқаришни ва капиталистлар дун'ёдаги энг бой мамлакатлардан сахийлик блан берилган ёрдам тариқасида яроғ-аслаха ва асбоб-анжомлар олганликларига қарамай, бу капиталистларни енгишни ўрганиб олганлигимизни... подшо генералларини ва Англия, Франция, Америка генералларини енгишни ўрганиб олганлигимизни сўзда эмас, балки амалда исбот қилдик» (511—512 бетлар).

В. И. Ленин буржуа-помешчиклар контрреволюциясидан чинакамига халос бўлишни истаган киши ўзининг бутун кучларини, барча воситаларини, ҳамма қобилиятларини Қизил Армияни барпо этиш ва мустаҳкамлаш ишига бутунлай сарф этиши лозим деб та'лим берар эди.

Буржуа-помешчиклар контрреволюциясини батамом тугатиш учун, — деган эди, Ленин, — қаттиқ революцион тартибга риоя қилиш, совет ҳокимиятининг қонунлари ва кўрсатмаларини муқаддас деб билиб уларга риоя қилиш ва буюк ҳуш'ёрлик кўрсатиш, помешчиклар, капиталистлар ҳамда уларнинг малайлари бўлган меньшевиклар блан эсерларнинг барча ҳатти-ҳаракатларини қаттиқ кузатиб бориш зарур. «Меньшевиклар ва эсерларнинг истисносиз барчаси,— деб ёзган эди Ленин,—қутирган безориларнинг, бутун дун'ёдаги империалистларнинг ҳокимиятини, Россияга қарши ҳужумини, уларнинг ҳукмронлигини, уларнинг сиёсатини сохта демократик шиорлар блан бўяб кўрсатиб уларга ёрдам бермоқда» (516 бет).

В. И. Ленин большевикларни интервентлар ва оқгвардиячиларнинг бирлашган кучларига қарши Россиядаги ишчи ва деҳқонлар олиб бораётган курашнинг ғалабали тамомланишига бўлган мустаҳкам ишонч блан қуроллантирди. «Ишчи ва деҳқонларнинг кўпчилиги, — деб ёзган эди Ленин, — ўзининг Совет ҳокимиятини — меҳнаткашлар ҳокимиятини ҳимоя қилаётганлигини, ўз ишини ҳимоя қилаётганлигини, я'ни ғалаба қилиши натижасида уларга ва уларнинг болаларига маданиятнинг барча бойликларидан, инсон меҳнатининг барча нози-не'матларидан фойдаланиш имкониятини берадиган ишни ҳимоя қилаётганлигини билган, ҳис этган ва кўрган халқни ҳечқачон енгиб бўлмайди» (292 бет). Совет халқининг 1918—20 йиллардаги гражданлар урушида ва Совет Иттифоқининг немис ҳамда япон империалистларга қарши олиб борган Улуғ Ватан урушида ортдирган тажрибалари бунинг ёрқин далилидир. Империалистик зулмга қарши, ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган Хитой, Қурия ва Осиёдаги бошқа халқларнинг озодлик урушидаги тажрибаси ҳам бунинг ёрқин далилидир.

В. И. Лениннинг 29-нчи томда э'лон қилинган асарлари Ленин блан Сталиннинг социалистик Ватан мудофаасини ташкил этишдаги мустаҳкам ҳамкорлигини акс эттиради. Ўртоқ Сталин Ленин блан биргаликда Қизил Армия қурилишидаги масалаларда ҳарбий оппозицияга ва Троцкийга қаттиқ зарба берди. Ўртоқ Сталин Ленин блан биргаликда, совет қуролли кучларини барпо этди ва мустаҳкамлади, совет ҳарбий фани ва совет ҳарбий сан'атига доир энг муҳим масалаларни ишлаб чиқди. Юденич ҳужуми натижасида 1919 йил май ойининг ўрталарида Петроград жиддий хавф остида қолган бир пайтда РКП(б) Марказий Комитети ва шахсан В. И. Ленин Петроград фронтига ўртоқ Сталинни юбордилар. Томда И. В. Сталин номига Петроградга юборилган телеграммалар э'лон қилинган; В. И. Ленин уларда Петроград фронтини мустаҳкамлаш учун ўртоқ Сталин томонидан олға сурилган тадбирларнинг амалга оширилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатилажагини ма'лум қилди, Петроградаги контрреволюцион фитнани фош этиш учун шошилинч чоралар кўришни, душманга тез ва қат'ий зарба бериш учун барча кучларни сафарбар этишни таклиф қилди, «чунки бошқа жойлар учун қўшинлар жуда ҳам керак» эди (375 бет).

Томда Марказий Комитетнинг совет республикалари ўртасидаги ҳарбий бирлик тўғрисида берган кўрсатмаларининг Ленин блан Сталин томонидан имзоланган лойиҳаси э'лон қилинган. Бунда «Қизил Армиянинг барча отрядлари устидан ягона қўмондонлик ва социалистик республикаларнинг барча кучлари ҳамда ресурсларини ишга солишни қат'иян марказлаштириш бу урушдаги муваффақиятнинг зарурий шартидан иборат . . . » (373 бет) эканлиги қайд қилиб ўтилган эди. Ҳозирги замон урушлари қонунини чуқур тушунишга асосланган ана шу ленинча-сталинча ажойиб ҳужжатда РСФСР, Украина, Белоруссия ва бошқа совет социалистик республикаларнинг бирлаштирилган кучлари ёрдами блан интервентлар ҳамда оқгвардиячилар устидан ғалаба қозониш йўллари кўрсатилган.

☆

В. И. Ленин 29-нчи томда э'лон қилинган «Совет ҳокимиятининг муваффақиятлари ва қийинчиликлари», «Эркинлик ва тенглик шиорлари блан халқни алдаш тўғрисидаги нутқлар» деган асарларда, «Давлат тўғрисида»ги лекциясида ва бошқа асарларда давлат тўғрисидаги ва пролетариат диктатураси ҳақидаги марксистик та'лимотни ривожлантирган.

В. И. Ленин «социализмга тинч йўл блан ўсиб кириш мумкин эмас»лигини, капитализмдан социализмга фақат пролетариат диктатураси асосидагина ўтиш мумкинлигини кўрсатади. «...инсоният социализмга бошқа йўл блан эмас, балки фақат пролетариат диктатураси орқали ўтади» (326 бет).

Ленин пролетариат диктатураси синфий курашнинг тамом бўлишидан иборат эмас, балки бу курашнинг янги шаклларда давом этишидан иборатдир, деб та'лим беради. «Пролетариат диктатураси ғалаба қозонган ва сиёсий ҳокимиятни ўз қўлига олган пролетариатнинг енгилган, лекин тугатилмаган, йўқолиб кетмаган, қаршилик кўрсатишдан тўхтамаган, ўз қаршилигини кучайтирган буржуазияга қарши синфий курашидан иборатдир. Пролетариат диктатураси меҳнаткашларнинг авангарди бўлган пролетариат блан меҳнаткашларнинг пролетар бўлмаган кўп сонли табақалари (майда буржуазия, майда хўжайинлар, деҳқонлар, зиёлилар ва ҳоказолар) ёки уларнинг кўпчилиги ўртасидаги синфий иттифоқнинг, капиталга қарши иттифоқнинг, капитални бутунлай ағдариш, буржуазиянинг қаршилигини ва унинг ўз ҳукмронлигини тиклаш йўлидаги уринишларини бутунлай бостириш мақсадидаги иттифоқнинг, социализмни узил-кесил барпо этиш ва мустаҳкамлаш мақсадидаги иттифоқнинг алоҳида шаклидан иборатдир» (350—351 бетлар).

В. И. Лениннинг бу томга киритилган асарларида совет, пролетар, социалистик демократиянинг буржуа демократиясидан ғоят даражада афзал эканлиги аниқ-равшан кўрсатиб берилган. Ленин, буржуа демократияси ҳамма ерда ва ҳамма жойда меҳнаткашларга қарши қаратилган буржуазия диктатурасининг шаклидан иборат эканлигини исботлайди. Буржуа тузумига асосланган «энг демократик республика ҳам юз миллионлаб кишиларни хонавайрон қилишга доим тайёр турган энг ваҳший, энг ашаддий йиртқич учун ниқобдангина иборатдир, холос...» (47 бет).

Улуғ Октябрь социалистик революцияси демократиянинг янги, олий типини, совет, пролетар демократиясини барпо этди, янги давр, чинакам халқ демократияси даврини, капиталистик қулликдан озод қилинган кенг меҳнаткашлар оммасининг демократияси даврини очди.

29-нчи томда Лениннинг коммунистик қурилиш учун ғоят катта аҳамиятга эга бўлган «Буюк почин» деган машҳур мақоласи э'лон қилинган. Ленин мазкур мақоласида ишчилар синфининг дастлабки коммунистик шанбаликларда ўз ифодасини топган меҳнат соҳасидаги қаҳрамонликларини тасвирлаб беради.

Ленин коммунистик шанбаликларни коммунизмнинг қимматли куртакларини, коммунизмнинг амалда бошланиши деб билди; чунки коммунизм оддий ишчилар меҳнат унумини, я'ни янги ижтимоий тузумнинг узил-кесил ғалаба қозониши учун проварди оқибатда энг муҳим, энг асосий шарт бўлган меҳнат унумини ошириш тўғрисида фидокорона ғамхўрлик қилган жойда бошланади. Ленин «пролетар давлат ҳокимияти ёрдамида коммунизм куртаклари қотиб қолмаслигига, балки тўла коммунизмга ўсиб киражагига ва гуллаб-яшнаяжагига» қаттиқ ишонч билдирди.

Лениннинг илмий башорати амалга ошди. Гражданлар уруши давридаги минглаб илғор ишчиларнинг буюк почини (ташаббуси) тинч қурилиш йилларида мамлакатимиздаги барча меҳнаткашларни ўз ичига олган қудратли социалистик мусобақага ўсиб ўтди. Ўртоқ Сталин томонидан ҳозирги замоннинг энг ҳаётий ва қудратли ҳаракати деб аталган ажойиб стахановчилик ҳаракати вужудга келди.

29-нчи томдаги асарларда Лениннинг совет маданиятини ривожлантириш масалаларига доир муҳим кўрсатмалари бор. РКП(б)нинг ленинча программаси совет мактабининг ролини аниқ-равшан белгилаб беради. Совет мактаби «умуман коммунизм принципларини амалга оширибгина қолмаслиги, балки, коммунизмни узил-кесил қуришга лаёқатли бўлган ёш авлодни тарбиялаш мақсадида пролетариатнинг меҳнаткашлар оммасидаги ярим пролетар ва пролетар бўлмаган қатламларга ғоявий, ташкилий, тарбиявий та'сирини ўтказиши керак» (91 бет). Ленин маориф соҳасидаги энг яқин келажакдаги вазифалар сифатида қуйидаги вазифаларни олға сурди: 16 ёшгача бўлган барча болалар учун бепул ва мажбурий умумий та'лимни амалга ошириш; коммунизм ғоялари блан қуролланган янги ўқитувчи кадрларни тайёрлаш; меҳнаткаш аҳолини маориф ишларида актив иштирок этишга жалб қилиш; ишчиларнинг билимлари ва онгларини ошириш (кутубхоналар, катталар учун мактаблар, халқ университетлари, лекциялар, кинематографлар курслари, студиялар ва ҳоказолар) ташкил этишда совет ҳокимиятига ҳартарафлама ёрдам бериш; коммунистик ғояларни ғоят кенг миқ'ёсда пропаганда қилишни илгари сурди. Лениннинг бу кўрсатмалари мамлакатимизда маданий революцияни амалга ошириш учун раҳбарлик қилучи асос бўлди.

В. И. Ленин фан ва маданият ходимлари олдига коммунизмнинг улуғвор ишлари учун хизмат қилиш вазифасини қўйди. У, «илмий тайёргарликка эга бўлган кишиларда шахсий бойлик орттириш учун ва кишининг киши томонидан эксплоатация қилиниши учун фойдаланишнинг бутун қабиҳлигини англаш, барча меҳнаткашлар оммасини фан блан таништириш учун бу фандан фойдаланиш вазифаси ғоят юксак эканлигини англаш ҳисларини уйғотиш керак» (94 бет) деб ёзган эди. Ленин совет фанининг буржуазия фанидан ўзиб кетажагини ва «буржуазияга қарши, бутун дун'ёдаги буржуа фани ва техникасига қарши курашишга» (52 бет) қодир бўлажагини олдиндан кўрган эди. Дарҳақиқат, буржуазия фани тушкунликка учраб бораётганлигини, СССРда эса фан ва маданият оғишмай юксалиб ва гуллаб-яшнаб бораётганлигини кўрсатувчи манзара кун сайин яққол намоён бўлмоқда.

☆

В. И. Ленин «Учинчи Интернационал ва унинг тарихда тутган ўрни», «Берн Интернационалининг қаҳрамонлари», «III Интернационалнинг вазифалари тўғрисида», «Малайлар маконида» ва бошқа асарларда II Интернационал бошлиқларининг хоинлик сиёсатини фош қилади ва III Коммунистик Интернационалга бирлашган коммунистик партияларнинг жанговар вазифаларини белгилаб беради. У, рус большевиклари томонидан тўпланган ғоят бой тажрибадан фойдаланиб, чинакам революцион сиёсат юритиш лозимлигини ўргатади. В. И. Ленин оппортунистик партиялар пролетар революцияси ғалабаси йўлидаги асосий ғов эканлигини, империализмнинг ишчилар синфи орасидаги асосий ижтимоий суянчиғи эканлигини кўрсатади. «Буржуазиянинг малайлари бўлган оппортунистлар ва социал шовинистлар пролетариатнинг тўғридан-тўғри синфий душманларидирлар» (84 бет).

Ленин немис ишчиларини «буржуазиянинг социалистик малайлари» та'сиридан халос бўлишга чақирди.

«Немис ишчилари социализмнинг Шейдеман ва унинг бутун партияси каби хоинлари, мунофиқлари ва буржуазиянинг малайларини ҳокимият тепасидан ағдариб ташламас эканлар, немис халқининг озод бўлиши тўғрисида сўз юритиш ҳам мумкин эмас. Немис халқи шундай қилмас экан ҳарқандай, «социалистик» сафсаталар, «демократия» ва «республика» ҳақида ширин гапларга қарамай, буржуазиянинг қули ва у қиладиган жиноятларнинг иштирокчиси бўлиб қолаберади. «Берн» сариқ интернационалига а'зо бўлган, Антантанинг йиртқичликларига оқ фотиҳа берган, Вилсоннинг ша'нига яхши кўнгил блан айтилган қуруқ гаплар ва хушомадгўйликлар блан жавоб қайтарган. Антанта «социалистлари», социализм хоинлари, мунофиқлар, француз, инглиз, америка буржуазияси йиртқичликлари ва жиноятларининг худди ана шундай иштирокчилари бўлиб қолган эдилар» (353—354 бетлар). II Интернационал бошлиқларига Ленин томонидан берилган бу та'риф халқлар озодлиги ва мустақиллигини бўғувчи америка ва бошқа ҳарқандай капиталистларнинг империалистик безориликларига иштирокчилик қилаётган ҳозирги замон ўнг социалистларнинг бошлиқларига ҳам тааллуқлидир.

В. И. Ленин асарларидаги буюк ғоялар мамлакатимизда коммунистик жамиятни тўла-тўкис қуриш йўлида, коммунизмнинг бутун дун'ёдаги ғалабаси йўлида курашаётган миллион-миллион кишилар учун битмас-туганмас дастуриламал бўлиб хизмат қилади.

Бундан ўттиз йил олдин партиянинг VIII с'ездида В. И. Ленин айтган қуйидаги сўзлар ҳозирги вақтда ҳам худди бугун айтилгандай жаранглаб эшитилади: «...биздан олдин Россияни озод қилиш учун ўз ҳаётини қурбон қилган бирқанча революционерлар ўтган. Мазкур революционер арбобларнинг кўпларининг қисмати оғир бўлган. Улар чоризмнинг та'қибларини бошдан кечирдилар, улар ғолибона революцияга иштирок этиш бахтига муяссар бўлаолмадилар. Биз эса янада юксакроқ бахтга муяссар бўлдик. Биз революциямизнинг ғалабасинигина кўриб қолмадик, биз унинг кўз кўриб, қулоқ эшитмаган қийинчиликлар ичида мустаҳкамланганлигини ва бутун дун'ёнинг хайрихоҳлигига мушарраф бўлган ҳокимиятнинг янги шаклларини вужудга келтирилганлигинигина кўриб қолмадик, балки шу блан бирга, рус революцияси эккан уруғ Европада униб чиқаётганлигини ҳам кўриб турибмиз. Бу нарса бизда, бошимизга тушиши мумкин бўлган синовлар қанчалик оғир бўлмасин, халқаро империализмнинг ўлим талвасаси олдидаги йиртқичи келтираоладиган балолар қанчалик катта бўлмасин—барибир бу йиртқич ўлажаклигига, социализм эса бутун дун'ёда ғалаба қозонажагига ғоят мустаҳкам, қат'ий ишонч туғдиради» (200—201 бетлар).

Жаҳон империализми системаси кўз ўнгимизда емирилиб бормоқда. Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган янги дун'ё ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда, социализм бутун дун'ёда ғалаба қозонмоқда.

В. ЕВГРАФОВ.

КИТОБ САВДОСИ ОЙЛИГИ

Қишлоқларда китоб савдосини яхшилайлик

Коммунистлар партияси, Совет ҳукумати ва халқларнинг улуғ доҳиси ўртоқ Сталин халқимизнинг маданиятини юксалтириш ва уни коммунистик руҳда тарбиялаш ҳақида ҳардоим ғоят катта ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

Меҳнаткашларнинг моддий аҳволи ва маданий савияси юксалиб бораётганлиги негизида ақлий меҳнат блан жисмоний меҳнат ўртасидаги қарама-қаршилик аста-секин йўқолиб бормоқда.

Кўп миллионли ва кўп миллатли совет халқини ғоявий жиҳатдан тарбиялашдан иборат буюк ва мураккаб ишда Ленин—Сталин партияси ғоят кучли қурол бўлган матбуотдан кенг фойдаланмоқда. «Матбуот кун сайин эмас, балки соат сайин ўсиб бориши керак. Бу—партиямизнинг энг ўткир ва энг кучли қуролидир» (Сталин).

Мамлакатимизда жуда кўп нашриёт ва босмахоналар китоб нашр қилмоқдалар. Совет ҳокимияти йилларида барча иттифоқдош республикалардаги нашриётлар 970 минг номда 12 миллиард 600 миллион нусха китоб ва брошюра босиб чиқардилар.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда 25 минг номда 200 миллион нусха китоб нашр этилди. Фақат 1950 йилнинг ўзида 1.211 номда 18 миллион 140 минг нусха китоб босиб чиқарилди.

Мана шу китобларнинг ҳаммаси китоб савдоси тормоқлари орқали ҳарбир китобхонга етказилиши керак. Аммо республикамизда бу иш жуда қониқарсиз бажарилмоқда.

Китоб савдоси блан шаҳарларда Ўзбекистон китоб савдоси ташкилоти, қишлоқларда эса матлубот кооперацияси («Ўзбекбирлашув») шуғулланиши керак. Лекин Ўзбекистон китоб савдоси контораси етарли даражада яхши ишламаётир. «Ўзбекбирлашув»нинг иши эса китобхонларнинг юксак талабларига мутлақо жавоб бермайди. Натижада, Ўзбекистоннинг кўп колхозчи деҳқонлари пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ўз маданий савияларини юксалтириш ва техника билимларини ошириш мақсадларига хизмат қиладиган сиёсий, илмий, бадиий, қишлоқ хўжалик адабиёти блан етарли та'минланмай келаётирлар.

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг шу йил 6 апрельда «Қишлоқда китоб савдосини яхшилаш тўғрисида» қабул қилган Қарорида савдо точкаларини кенгайтириш ва китобларни кенг халқ оммасига етказиш ишларини яхшилаш йўли блан Ўзбекистон китоб савдоси ва «Ўзбекбирлашув»нинг китоб сотучи ходимларига барча шароит яратиб бериш кўзда тутилган.

Броқ Ўзбекистон китоб савдоси ва «Ўзбекбирлашув» ташкилотлари бу тадбирларни ниҳоятда қониқарсиз амалга ошираётирлар. Ўзбекистон китоб савдоси конторасаи Ўзбекистоннинг район марказларида 90 та китоб магазини ва 17 та китоб сотучи дўкон очиши керак эди, ҳозиргача фақат 53 та китоб магазини ва 15 та китоб дўкони очилди. Айниқса, Тошкент, Фарғона, Хоразм, Қашқадар'ё областьларида ва Қорақалпоғистон АССР да китоб магазинлари очиш ишига мутлақо аҳамият берилмаётир. Бунинг натижасида, қишлоқ аҳолисини китоб блан та'минлаш каби муҳим сиёсий тадбир амалга оширилмаётир, жойлардаги партия ва совет ташкилотлари эса бу муҳим масалага э'тиборсизлик блан қараб келмоқдалар.

Бу иш Тошкент областида айниқса ёмон йўлга қўйилган. Калинин, Юқоричирчиқ районларининг раҳбар ходимлари район марказларида китоб магазинлари очиш ишига ёрдам беришни мутлақо истамаётирлар. Агар улар ёрдам берсалар, район марказларида очилган китоб магазинлари барча колхоз клубларини, дала шийпонларини ва айрим колхозчиларни нашриётларимиз босиб чиқараётган янги китоблар блан мунтазам та'минлаб турган бўлур эдилар.

Район партия ва совет ташкилотлари бу муҳим тадбирни амалга оширишни тезлаштиришни талаб этиш ўрнига, бу ишга бепарволик блан қарамоқдалар ва ҳатто уларнинг ба'зилари: «районда китоб магазинларига эҳтиёж йўқ», дейишгача бориб етмоқдалар.

Калинин ва Бўка районлари Тошкент область ижроия комитетининг кўп марта берган кўрсатмаларини бажармаётир, Калинин район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Абдусаломова эса районда китоб магазини очиш учун бино ажратиб беришдан очиқдан-очиқ бош тортди.

Хоразм, Қашқадар'ё областьларида ҳам китоб савдоси ёмон аҳволда.

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Қарори қишлоқ жойларига кўплаб китоб олиб боришни та'минлайди ҳамда қишлоқ аҳолисининг китобга бўлган юксак талабларини қондириш имкониятини беради.

Омманинг маданий савиясини оширишда, фан ва техника муваффақиятларини кенг ёйишда, совет агрономия фанининг билимларини, қишлоқ хўжалик илғор тажрибаларини жорий этишда, кенг халқ оммасини, айниқса ёш авлодни коммунистик партия ғоялари руҳида, коммунизм ғоялари руҳида тарбиялашда ва бу ғояларни пропаганда қилишда китобнинг роли ғоят каттадир. ВКП(б) Марказий Комитети ва Совет ҳукумати китобга ва уни тарқатиш масаласига жуда катта аҳамият бериб келмоқдалар. Биз Ўзбекистон партия ва совет ташкилотларининг ёрдами блан СССР Министрлар Советининг 1950 йил 6 апрельда «Қишлоқда китоб савдосини яхшилаш тўғрисида» қабул қилган Қарорини бажарамиз. Бу соҳадаги қийинчиликлар шубҳасиз бартараф қилинажак.

Ю. ЮСУПОВ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги «Ўзполиграфиздат»нинг бошлиғи.

Китоб савдоси ойлигини муваффақиятли ўтказайлик

Шу йил 21 сентябрьдан 20 октябргача Ўзбекистонда китоб савдоси ойлиги ўтказилади. Ойлик давомида шаҳарларда, район марказларида ва айниқса қишлоқларда китоб савдоси кучайтирилади. Маданият ва истироҳат боғларида, колхоз ва совхозларда, дала шийпонларида совет китобига бағишланган лекция ва суҳбатлар ташкил қилинади.

Ўзбекистон китоб савдоси конторасп бирнеча махсус агитмашина ташкил қилади. Бу машиналарда кўчма китоб дўконлари бўлади.

Китоб магазинларида марксизм-ленинизм классикларининг асарлари, рус ва жаҳон классик адабиётининг энг яхши дурдоналари, совет олимлари ва ёзувчиларининг янги китоблари сотилади.

Колхозчиларга қишлоқ хўжалик адабиёти сотиш ишлари кенг йўлга қўйилади. Чунончи, Тошкентдаги 1-нчи китоб магазини Ўртачирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозига кўчма дўкан юбориб, китоб савдоси ташкил этади.

Китоб савдоси ойлигини муваффақиятли ўтказиш учун маҳаллий партия ва совет ташкилотлари бу муҳим ишда яқиндан ёрдам беришлари керак.

Бўрттирма ҳарфли китоблар

Ўзбекистон кўрлар жамияти республика бошқармаси нашриётининг 1949 йилда ташкил этилган босмахонаси бу йил бирмунча кенгайтирилди, янги асбоб-ускуна ва машиналар блан бойитилди.

Республика кўрлар мактаби кечки курслар ва клубларнинг эҳтиёжи учун Брайль алифбеси системасида ўзбек, тожик ва рус тилларида 35 номда турли дарсликлар, сиёсий ва бадиий китоблар нашр қилди.

Янги ўқув йили олдидан кўрлар бошланғич мактабларининг ҳаммаси кераkли дарсликлар блан тўла та'минланди.

Нашриёт босмахонасида ўртоқ Сталиннинг таржимаи ҳоли, СССР ва Ўзбекистон ССР Конституцияси, партия Устави, Пушкиннинг 6 та асари, Ҳамза Ҳакимзоданинг қисқача таржимаи ҳоли, Садриддин Айнийнинг «Эски мактаб» ҳикояси, Ғафур Ғуломнинг «Комсомол» деган ше'рлар тўплами ва бошқалар нашр этилди.

Босмахонада ҳаммаси бўлиб 18 киши ишлайди. Булардан 5 киши кўрлардир. Ҳарф терувчи Юсупов ва Муродов ўртоқлар ўз нормаларини ой сайин ошириб бажараётирлар.

Редактор Шокир Аҳмедов ва техник редактор Раҳим Бобоев ўртоқлар босмахонанинг ишларини йўлга қўйишда, ишчилар орасида социалистик мусобақани уюштиришда ташаббус кўрсатаётирлар.

Тузилган план бўйича 1951 йилгача «ВКП(б) тарихи қисқа курси», Навоий ва Ҳамза Ҳакимзоданинг асарларидан бирқанчаси нашр этилади.

П. ҒАНИЕВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Мотоколёсни қачон оламиз

Мен немис-фашист босқинчиларга қарши жангларда оғир ярадор бўлган жангчиларнинг бириман. 1948 йилнинг май ойида давлат комиссияси менга мотоколёс беришга қарор қилди. Ўша вақтда барча ҳужжатларни олиб, Тошкентга келдим. Ўзбекистон Социал-та'минот министрлигининг раҳбарлари «бир ойдан кейин ўзимиз чақирамиз» деб ва'да бердилар. Броқ мен 9 ой мобайнида ҳечқандай жавоб олмадим. 1949 йилнинг февраль ойида яна комиссиядан ўтиб, ҳужжатларимни юбордим. Бу гал ҳам ҳечқандай жавоб олмадим.

Ниҳоят, 1950 йилнинг июнь ойида Наманган область социал-та'минот бўлимининг ёзишмаси блан иккинчи марта Тошкентга келдим. Бу ерда Ўзбекистон Социал-та'минот министрлиги протезлар бўлимининг бошлиғи ўртоқ Пошлановга тўрт бор учрадим. У ҳар гал: «эртага келинг, ҳал қиламиз», деди. Охири, у: «қувват қалай?» деб сўради. Мен пул ҳақида гап бораётганини пайқаб: «жоййида» дедим. «Шундай бўлса, — деб давом этди ўртоқ Пошланов, — ўзингиз биласиз-ку, қуруққа қалам юриши қийин . . . ».

Ўртоқларнинг маслаҳатига кўра, энди шу ердаги доктор Коприк деган кишига учрадим. У, «Сизга Пошланов тушунтиргандир? . . . Сизга мотоколёс керак бўлса, бизга пиво керак», — деди.

Мен ғазабланиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети раисининг қабулхонасига бориб, у ерда ўртоқ Раҳимбоевга социал-та'минот министрлигидаги аҳвол ҳақида шикоят қилдим. Ўртоқ Раҳимбоев министрнинг ўринбосари ўртоқ Кожовни телефонга чақириб, анча койиди ва «боринг, тўғрилаб беришади», деди.

Броқ, ўртоқ Кожовга учрасам: «мотоколёснинг хўжайини мен. Қаерга арз қилсанг қилабер, истасам бераман, бўлмаса йўқ», деб дўқ урди.

Қисқаси, анча вақтдан бери мотоколёс ололмай, сарсон бўлиб юрибман. Мен министр ўринбосари ўртоқ Кожовдан ўз ва'дасини бажаришни талаб қиламан.

Носиржон ЗОКИРОВ.

Улуғ Ватан уруши инвалиди.

Пахтакор ўртоқлар! Бухоро область пахтакорларининг ватанпарварлик чақириғига қўшилиб, пахта тайёрлаш планини 7 ноябрьгача бажариш учун социалистик мусобақани кучайтирингиз!

Чиноз районидаги «Пахта» тайёрлаш пунктида пахтани автомобильларга машиналар ёрдами блан ортиш учун 2 та транспортёр ўрнатилди. Суратда: (чапдан) пахта солинган қоплар транспортёр лентасидан ўтказилмоқда. Тайёрлаш пунктининг мудири П. Иброҳимхўжаев (чапда) ва товоровед А. Тошматов ўртоқлар пахтанинг сифатини текширмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

График нега бажарилмаётир

ШЕРОБОД. (**«Қизил Ўзбекистон» мухбиридан**). Биз «Янгийўл» колхозининг бирнеча бригада ва звеносида бўлиб, бирорта эркакнинг пахта тераётганини кўрмадик. Даладан қайтганда 12-нчи бригаданинг 3-нчи звено бошлиғи Мамат Абдуллаевни ўз уйи ёнида учратдик. У, томорқасига сув қўйиб турган экан. Ундан:

— Звенонгизда неча киши пахта тераяпти? — деб сўраган эдик. У кетмонни ерга ура туриб:

— Тўрт киши, — деди.

— Ҳарбир кишига кунлик норма қанча?

— Тўғрисини айтиш керак. Бундан хабарим йўқ.

— Звенонгизга неча киши биркитилган.

— Тўққиз киши.

Суҳбатда ўртоқ Мамат Абдуллаев терим бошлангандан бери ўзи пахта термаганини, звенога биркитилган 5 киши бошқа ишлар блан банд қилиб қўйилганлигини айтди.

Йириклаштирилган бу колхозда ишга яроқли 712 киши бор. Шундан пахта теришга 550 киши ажратилган, аммо шу кунларда 400—450 киши теримга қатнашмоқда. Пахталар қийғос очилиб ётгани ҳолда, эркаклар теримга тортилмаган. Бунинг устига, далада ишлаётган теримчи хотин-қизлар орасида меҳнатни тўғри уюштиришга мутлақо аҳамият берилмаётир. Иссиқ овқат, кўчма болалар яслиси ташкил этилмаган. Бир ярим ойдан бери колхозчиларнинг ишлаган меҳнат кунларига аванс тарқатилмаган.

Колхоз правлениеси (раиси Маманазаров, бошланғич партия ташкилотининг секретари Шоназаров ўртоқлар) ҳали ҳам «пахта яхши очилгани йўқ» деб, асосий кучни пахта териш ва тайёрлашга сафарбар қилмай келади. Район партия комитетининг бу колхоздаги вакили ўртоқ Эшматов ана шу камчиликларни билади. Аммо у ўзибўларчилик кайфиятига кўникиб қолган.

Колхозда оммавий-сиёсий ишлар ва социалистик мусобақа кучайтирилмаган. Деворий газета, «Жанговар варақа»лар чиқарилмайди. Бригадаларда дала шийпонлари йўқ. Теримчиларнинг кўпи туш пайтларида овқатланиш учун уйларига қатнаб, анча вақтни йўл юриб ўтказаётирлар. Натижада колхозда кунлик терим графиги 50 процент ҳам бажарилмайди. Пахта териш бошланганидан бери 20 кун ўтган бўлса ҳам, йиллик планнинг энди 8 ярим проценти миқдорида пахта топширилди.

Шеробод районидаги «Янги турмуш», «Правда», Андреев номли, Охунбобоев номли ва Ворошилов номли колхозларда ҳам пахта териш ана шундай суст бормоқда.

Сталин номли колхозда (раиси Эрназаров, партия ташкилотининг секретари Абдуназаров ўртоқлар) ишга яроқли 700 киши бўлгани ҳолда, пахта теришда қатнашувчилар 450 — 460 кишидан ошмайди. Колхозниңг Амир Очилдиев бошлиқ бригадасида 31 теримчидан фақат 3 киши кунлик нормасини бажаради. Колхоз правлениеси врогулчи ва нормани бажармовчиларга нисбатан ҳечқандай чора кўрмаётир. Колхозда 10 коммунист ва 30 дан ошиқ комсомол аъзоси бор. Лекин пахта йиғим-теримида буларнинг авангардлиқ роли сезилмайди. Коммунистлардан бирон киши ҳам пахта теришга тортилмаган. Меҳнат интизомининг ҳаддан ташқари бўшашиб кетганлиги, теримчиларнинг иши устидан назорат йўқлиги орқасида Сталин номли колхоз шу кунгача пахта тайёрлаш планини атиги 6 ярим процент, Андреев номли колхоз (раиси ўртоқ Махмудов) 3,3 процент, Охунбобоев номли колхоз (раиси ўртоқ Холмонов) 2,8 процент адо этди.

Район ташкилотлари (район партия комитетининг секретарьлари — Даудов, Отабоев, район ижроия комитетининг раиси Бердиев, район пахтачилик бўлимининг мудири Оллобердиев ўртоқлар) колхозларга амалий раҳбарлик қилиш, теримчилар меҳнатини тўғри уюштириш ўрнига, амалга ошмайдиган ҳавойи графиклар тузиш, кетма-кет мажлислар ўтказиш блан қаноатланмоқдалар. Пахта терим бошлангандан бери ўтган вақт ичида районда 3 марта график тузилиб, колхозларга юборилди. Кейинги тузилган графикка кўра, райондаги йириклаштирилган 25 колхоз бўйича ҳар куни 8.500 киши 260 тонна пахта териши керак. Аммо амалда бунинг ярми ҳам бажарилмаётир. Шу кунларда 5.500 — 5.600 киши ишлаб, 80—90 тоннадан пахта термоқда.

Теримчиларнинг 10 проценти кунлик нормани бажармайди. Ҳамма колхозларда пахта чамандек очилганига қарамай, кунига йиллик планнинг 0,8-0,9 проценти миқдорида пахта терилиб топширилмоқда.

Шеробод райони Сурхондарё областининг мўл ҳосил етиштиришда катта имкониятларга эга бўлган районидир. Пахта эрта пишадиган бу районда ҳозирги қолоқликка ҳечқандай сабаб йўқ. Район ташкилотлари йиғим-теримдаги дастлабки хато ва камчиликларни тезда тугатишлари, бутун куч ва имкониятларни тузилган графикни сўзсиз бажаришга сафарбар этишлари керак.

Л. ЭРГАШЕВ.

Планни биринчи ноябрьгача бажарамиз

(Ўзбекистон К(б)П Пахтаобод район комитетининг секретари ўртоқ С. Йўлчибоев блан суҳбат)

Пахтаобод райони республикамизда энг юқори ҳосилли районлардан бири ҳисобланади. Лекин район колхозлари кейинги бирнеча йил ичида давлат пахта тайёрлаш планини бажаролмадилар.

Район партия ташкилоти бу қолоқликка барҳам бериш, пахтачиликни юксалтиришда партия, ҳукуматимиз томонидан қўйилган барча вазифаларни ўз вақтида амалга ошириш учун колхозларга ва бошланғич партия ташкилотларига раҳбарликни анча яхшилади. Район партия комитети колхоз бошланғич партия ташкилотларининг колхозларга раҳбарлик қилишдаги нуқсонларни, Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети VI пленуми ва область партия комитетининг пленуми қарорларида кўрсатилган камчиликларни йўқотди ва қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги бирёқламаликка хотима берди. Бу эса, район колхозларида оммавий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўйишга, партия ташкилотларини қишлоқ хўжалигига айниқса пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги ташкилотчилигини анча оширишга ёрдам берди.

Районимиз колхозлари йил давомида пахта далаларида фидокорлик ва уюшқоқлик блан меҳнат қилиб, барча пахта майдонида ҳарқачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирдилар. Биз бу ҳосилни нобуд қилмай, ўз вақтида териб, давлатга топшириш учун барча тайёрлик ишларини Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг 1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида чиқарган Қарори асосида ўтказдик, пахта теримини барвақт бошлаб юбордик.

Пахта терими бошланиши олдидан барча колхозларда партия ва комсомол йиғилишлари ўтказилди. Партия ва комсомол йиғилишларида коммунист ва комсомолларнинг пахта йиғим-терими даврида қиладиган ишлари аниқ белгиланди. Коммунист ва комсомоллар пахтачиликка раҳбарлик қилиш блан бирга, меҳнатда намуна кўрсатиш юзасидан конкрет мажбуриятлар олдилар. Район партия комитети бошланғич партия ташкилотларини ташкилий-сиёсий жиҳатдан мустаҳкамлаш мақсадида район колхозларига 29 коммунистни юборди.

Териминиг биринчи кунларидан бошлаб социалистик мусобақани ривожлантириб юбордик. Мусобақага қўшилган 345 бешмингчи, 384 еттимингчи, 580 ўнмингчи, 230 ўнбешмингчи теримчи яхши натижага эриша бошлади. Илғор теримчилар сафининг кўпайиб бориши район колхозларида пахта териш ва топширишни тезлаштирмоқда. Натижада, кўпгина колхозлар кундалик графикни ортдириб бажаришга муваффақ бўлмоқдалар. Масалан, районда йирик колхозлардан бири ҳисобланган «Коммуна» колхози (раиси Тўхтақулов, партия ташкилотининг секретари Акбаров ўртоқлар) 466 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олган эди. Ҳозир бу колхоз йиллик пахта тайёрлаш планини 40 процент бажарди. Колхоз аъзолари ҳар куни тайёрлов пунктига 3 процент миқдорида пахта топширмоқдалар. Шунингдек, Иттифоқ қишлоқ советидаги Андреев номли, Пахтакор қишлоқ советидаги «Большевик», Будённий номли колхозларда ҳам терим суръати кундан-кунга кучайиб, график ошиғи блан бажарилмоқда.

Теримчилар ўртасида сиёсий-оммавий ишларни йўлга қўйиш, илғор теримчиларнинг тажрибаларини оммалаштириш мақсадида район партия, комсомол ташкилотлари энг яхши коммунист ва комсомоллардан 222 агитатор тайинлади. Агитаторлар колхоз дала шийпонларида сиёсий-тарбиявий ишларни яхши йўлга қўйиб, социалистик мусобақа илғорларининг тажрибаларини кенг ёймоқдалар. Дала шийпонларида кўчма кино ишлаб турипти, лекциялар ва бошқа сиёсий-оммавий ишлар узлуксиз ўтказилмоқда.

Коммунистларнинг пахта теримида иштирок этиши ва меҳнатда шахсан намуна кўрсатишига алоҳида эътибор бермоқдамиз. Далада пахта тераётган 168 коммунистнинг ҳаммаси кундалик нормасини ортиғи блан бажармоқда. Ҳар куни 180—200 килограммдан пахта тераётган Розияхон Раҳмонова, Робихон Турсунова, Сотиболди Жиянов каби коммунистларнинг довруғи бутун районга тарқалган.

Ҳозир районимиздаги барча пахтакорларнинг фикр-зикри далада етиштирилган мўл пахта ҳосилини нобуд қилмай, тезда йиғиштириб олиб, давлатга топширишдан иборатдир. Биз шу кунларда ҳар куни йиллик пахта тайёрлаш планининг 2—2,5 проценти миқдорида пахта топширмоқдамиз. Бу суръат пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажаришдан дарак беради. Биз район колхозларида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг Бухоро область пахтакорларининг таклифини маъқуллаб чиқарган қарорини муҳокама қилдик, бу чақириққа қўшилиб, районда йиллик пахта тайёрлаш планини биринчи ноябрьгача, социалистик мажбуриятни 7 ноябрьгача бажариш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб чиқдик. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари ва колхозчилар бу ваъданинг устидан албатта чиқадилар.

Ворошилов районида пахталарнинг сортлари аралаштириб терилмоқда

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида» деб чиқарган Қарорида пахтанинг камида 80 процентини отбор, биринчи ва иккинчи сортлар блан, шу жумладан сентябрь ойида фақат отбор ва биринчи сорт блан топшириш кераклиги кўрсатилган. Лекин Андижон область, Ворошилов районининг колхозларида партия ва ҳукумат қарорининг ана шу муҳим моддасига тўла амал қилинмаётир. Район раҳбарлари, колхоз ва қишлоқ советининг раислари, бошланғич партия ташкилотлари терим устидан қаттиқ назорат олиб бормаётганликлари натижасида кўп колхозда пахталар хом, сортлари аралаштириб терилмоқда.

Қўрғонтепа қишлоқ советидаги йириклашган «Ғайрат» колхозининг коммунист Мамажон Охунов бошлиқ бригадасида хом пахтани териш ва сортларини аралаштириб юбориш одат бўлиб қолди. Звено бошлиғи ўртоқ Раим Алибоев терган 6 килограмм пахтанинг 2 килограмм 150 граммы хом ва қолгани иккинчи, учинчи сортлардан иборат экани аниқланди. Теримчи Аминахон Зуҳриддинова чаноқ ёрганига икки кун бўлган хом, пишмаган пахтани терган. Барат Низомов ва Соатхон Абдурасуловалар эса, бир тупда қанча очилган кўсак бўлса, уларни пишган-пишмаганига қарамасдан тераверганлар. Бригада бошлиғи Окунов блан табельчи Мамарасулов: «графикни бажарсак бўлгани» деб, хом пахталарни қабул қилиб олабердилар. Шунинг учун бригаданинг терган пахтаси аранг 2-нчи сортга қабул қилинмоқда.

6-нчи бригаданинг бошлиғи ўртоқ Мирзажон Рўзиматов пишмаган, хом пахтанинг терилишига ва саноат сортларининг бузилишига йўл қўймоқда. Баратова, Норматов сингари теримчилар нуқул хом пахта термоқдалар. Лайлихон Маматқулова, Саломатхон Рўзиматовалар терган пахталарини ўз вақтида тортиб ўтказмай, зах ерга тўкиб, сортларини бузмоқдалар.

Бундай аҳвол Абдуҳалил Чўтбоев бошлиқ бригадада ҳам юз бермоқда. Бу бригада ерида кун бўйи бўлган ҳосилот советининг раиси Азимжон Раҳмонов пахтанинг сортини бузаётганларга тегишли зарба бериш ўрнига, келишувчилик қилиб келмоқда.

Қўштепа қишлоқ советидаги «Ижтимоиёт» колхозида (раиси ўртоқ Темиров) касал ғўзаларнинг пахтаси, тоза пахталарга қўшиб терилмоқда. 6-нчи бригада бошлиғи Усмон Норматов теримчи Ҳосиятхон Қўчқорова ва Савлатхон Ҳелматоваларнинг касал ғўзалардан териб олган пахтасини ўзи тортиб олиб, хирмондаги тоза пахталарга аралаштириб юборган ва шу куни тайёрлаш пунктига юборилган 650 килограмм пахтанинг қабул қилинмаслигига сабабчи бўлган.

Усмон Юсупов номли колхознинг раҳбарлари (правление раиси Тожибоев ва бошланғич партия ташкилотининг секретари Қўлдошев ўртоқлар) пахтани сортларига ажратиб тердириш ўрнига: «графикни бажаришдан зарур нарса йўқ» дейишиб, бутун колхозда пишиб етилмаган пахтанинг терилишига йўл қўймоқдалар. Колхознинг Йўлдош Қурбонов, Жума Йўлдошев, Нуриддин Тожиахмедов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида кўплаб пахта хом терилаётир. Шуниси қизиқки, район партия комитетининг шу қишлоқ советидаги вакили ўртоқ Ботиров пахта териш ва тайёрлашдаги бундай аянчли аҳволни билса ҳам, ўзини билмасликка солади. Қишлоқ советларининг раислари Тожибоев, Аҳмадалиев ва участка агрономи Қирғизбоев ўртоқлар колхозларга кўп келадилар, лекин меҳмон бўлиб кетабердилар. Улар далага чиққанларида умумий гап блангина кифояланадилар.

Султонобод қишлоқ советидаги Молотов номли, Энгельс номли ва бошқа анчагина колхозларнинг пахтаси тайёрлов пунктидан кўп марта қайтарилмоқда. Бошқа кўп колхозларда ҳам пахтани хом теришга қарши кураш уюштирилмаган. Ворошилов райони терим бошланганидан ҳозиргача давлатга 1 килограмм ҳам отбор сорт пахта топширмаганининг асосий сабаби ҳам ана шудир.

Район раҳбарлари (райком секретари Ҳакимов, район ижроия комитетининг раиси Чилмуҳаммедов, пахтачилик бўлимининг мудири Бадалбоев ва бош агроном Ҳушбахтиев ўртоқлар) колхозларда юз бераётган бундай жиддий нуқсонларга қачонгача бепарво қараб келадилар?!

Ф. ҲАМИДОВ.
О. АБДУЛЛАЕВА.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ёқубова 3000 килограмм пахта терди

УРГАНЧ. (**«Қизил Ўзбекистон» мухбиридан**). Қўшкўпир районидаги юқори ҳосилли Сталин номли колхозда бу йил пахта ҳосили ҳарқачонгидан ҳам мўл бўлди. Колхозда янги ҳосилни териш ва тайёрлашга катта тайёргарлик блан барвақт киришилди.

Колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Дурдипошшо Ёқубова бошчилик қилаётган звеноси теримга биринчи бўлиб киришди. Звенонинг бешта теримчиси мавсумда 10 минг килограммдан, ўтган йили 10.700 килограмм пахта терган ўртоқ Ёқубованинг ўзи 15.000 килограмм пахта териш мажбуриятини олиб, ўзаро мусобақа шартномаси туздилар.

Пахта теришда ўнмингчилар ҳаракатининг ташаббусчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони коммунист Дурдипошшо Ёқубова териминиг биринчи кунлариданоқ катта муваффақиятларга эришиб, намуна кўрсатди. У ишга ҳаммадан олдин чиқиб, икки қўллаб пахта теради, иш вақтидан унумли фойдаланади. Ўртоқ Ёқубова дастлаб кунига 120 —150 килограммдан, кейинги кунларда эса 200 — 250 килограммдан отбор сорт пахта терди. Ўртоқ Ёқубова сентябрьнинг биринчи ярмида 3.000 килограмм пахта терди. Унинг мусобақадошларидан Р. Каримова, Р. Бобожонова ўртоқлар ҳам кунига 80 кило ўрнига 150 — 200 килограммга етказиб пахта термоқдалар.

Коммунист Дурдипошшо Ёқубова бошлиқ звено ўтган йил ҳар гектар ердан 65,7 центнердан пахта топширган эди, звено бу йил гектаридан камида 100 центнердан пахта топшириш учун курашаётир.

М. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

ҲАМДАМБОБО ЗВЕНОСИ ЙИЛЛИК ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

ҚОРАКЎЛ. (**«Қизил Ўзбекистон» мухбиридан**). Бухоро область, Қоракўл районининг Зиёрат қишлоқ советидаги Сталин номли колхознинг Ҳамдамбобо Эгамов бошлиқ звеноси ҳар гектар ердан 27 центнердан пахта ҳосили топшириб, 16 сентябрьда йиллик пахта тайёрлаш планини 101 процент бажарди. Давлатга топширилган 200 центнер пахтанинг 170 центнери отбор сортга қабул қилинди.

Звенонинг 7 гектар ери бор. Звено аъзолари Октябрьолди социалистик мусобақасига қўшилиб, 7 ноябрьгача ҳар гектаридан 85 центнердан ҳосил бериш мажбуриятини олдилар.

Янги ўрмонзорлар вужудга келтирамиз

М. ИСАМУҲАММЕДОВ

Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министри

СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг «СССРнинг Европа қисмидаги даштлик ва ўрмондашт районларида муттасил ва юқори ҳосил етиштиришни таъминлаш учун далаларни иҳота қилиб дарахт ўтқазиш, ўт-далали алмашлаб экишни жорий қилиш, ҳовузлар ва сув омборлари қуриш плани тўғрисида» деб чиқарган тарихий Қарори асосида кейинги икки йил ичида республикамизда катта ишлар қилинди. Табиатни ўзгартиришдан иборат сталинча буюк планни амалга ошириш чинакам умумхалқ ишига айланиб кетди. Ҳар йили кузда ва кўкламда неча миллионлаб дарахт кўчати ўтқазиш одат бўлиб қолди.

Бу йил кўкламда «Дарахт ўтқазиш ҳафталиги» вақтида республикамизда 53 миллион тупдан кўпроқ мевали ва мевасиз дарахт ўтқазилди.

СССР Министрлар Советининг Амударё—Красноводск Бош Туркман каналини қуриш тўғрисидаги Қарори мамлакатимизнинг табиатини ўзгартиришни кўзда тутган сталинча буюк планнинг давомидир. Бу канал қурилиши натижасида Туркманистон ва Ўзбекистон ССРда бирнеча миллион гектар бўш ётган даштларга Амударёдан сув чиқарилиб янги ерлар ўзлаштирилади.

Бу қарор каналларни, далалар ва яйловларни кўчма қумлардан ва гармселдан сақлашни, шунингдек темир йўл, тош йўл ва аҳоли яшайдиган пунктларни, саноат марказларини кўчма қум ва гармселдан ҳимоя қилишни кўзда тутади. Бу вазифани бажариш ўрмон хўжалиги ходимларининг зиммасига юклатилади. Бош Туркман канали қурилиши муносабати блан 450 минг гектардан ортиқ ерда қумларнинг кўчишини тўхтатиш учун дарахт ўтқазиш, саксаул, кандим ва черкеш дарахтларининг уруғларини сепиш зарур бўлади. Шунинг блан бирга, Бош Туркман каналининг трассасида, йирик суғориш ва сув чиқариш каналлари бўйларида, суғориладиган ерларнинг чегараларида, саноат корхоналарининг атрофида ярим миллион гектар ерга ҳар турли дарахт ўтқазиш, шунингдек Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРнинг чўлларини обод қилишдек муҳим ва масъулиятли вазифа туради.

Ўрта Осиё чўлларидаги иссиқ шамоллар Туркманистон ва Ўзбекистон чўлларида табиий ўсимликларнинг кўп бўлмаслигига таъсир қилади. Шунга қарамай, Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги ходимлари чўлларга дарахт ўтқазиш соҳасида жуда бой тажрибага эга бўлдилар. Шу йилнинг кўкламида Шофрикон, Қоракўл ўрмончиларининг ғайрати ва ташаббуси блан 17 минг гектар қумликка саксаул ва бошқа дарахт уруғлари сепилиб, белгиланган план 150 процент бажарилди. Шунингдек, Бухорода узунлиги 120 километр, кенглиги 3 километрга чўзилган дарахтзор вужудга келтирилиб, сувли пахтакор ерлар Қизилқум чўлларидан эсадиган шамол ва гармселдан ҳимоя қилинди ва қумларнинг кўчиши тамомила тўхтатилди.

Республикамизнинг колхозлари пахтадан юқори ҳосил етиштириш, алмашлаб экишни жорий қилиш учун курашиб, дала атрофларига, йўл ва ариқ ёқаларига 17,1 миллион туп ҳар турли дарахт кўчати ўтқаздилар. Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги кўкламги дарахт ўтқазиш планини 120 процент бажарди. Бирқанча колхозда ҳар йил дарахт кўчатлари етиштирадиган кўчатзорлар вужудга келтирилди. Республиканинг ўрмончилик хўжаликлари 1950 йилда дарахт уруғлари экиш ва кўчат ўтқазиш юзасидан белгиланган йиллик планни кўкламдаёқ бажаришга муваффақ бўлдилар. 23 минг гектардан кўпроқ ерга турли дарахт уруғлари экилди ва кўчат ўтқазилди. Давлат кўчатзорлари эса уруғ экиш ва қаламча ўтқазиш юзасидан кўкламга белгиланган планни ошириб адо этдилар. Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлигининг хўжаликлари ўтган йили уруғ тайёрлаш планини ошириб бажариб, 100 миллион тупдан ортиқ ҳархил дарахт кўчати етиштирдилар. Бу эса, кўкламги ишларнинг муваффақиятли ўтказилишини таъминлади.

Ўрмончилик хўжаликларида қимматли дарахт хилларини кўплаб ўтқазилабошланиши ҳам жиддий муваффақиятдир. Масалан, ўтган йили кузда ва бу йил кўкламда Бекобод ва Ховос районларидаги иҳота дарахтзорларида 50 минг тупдан кўпроқ дуб ва 60 минг тупга яқин қайрағоч кўчати ўтқазилди. Сурхондарё областининг ўрмон хўжаликларида 40 минг тупдан ортиқ хурмо кўчати етиштирилди.

Республикамизнинг йирик шаҳарлари атрофида катта дарахтзорлар вужудга келтирилди. Масалан, Самарқанд шаҳар комсомол ташкилотининг ташаббуси блан, ёшларнинг иштирокида 1947 йилда шаҳар яқинида 20 гектар ерда дарахтзор қилинди. 1949 йилда ва бу йил кўкламда Зарафшон дарёси бўйида 300 гектар ерга турли мева дарахти ўтқазилди. Бу кўчатлар орасида Ўзбекистон учун янги бўлган чинор, дуб ва бошқа қимматли дарахтлар бор. Каттақўрғон атрофида шу йил кўклам даврида 100 гектардан кўп ерга дарахт кўчатлари ўтқазилди. Каттақўрғон атрофидаги баҳорикор ерларда бодом, писта ва шу каби мевали дарахтлар жуда яхши ўсмоқда. Чирчиқ ва Оҳангарон дарёлари бўйида ўтган йил кузда ва бу йил кўкламда 400 гектардан ортиқ ерга турли дарахт кўчатлари экилди.

Ўзбекистоннинг кўчатзорларида ўтган йили 2 миллион тупдан ортиқ қайрағоч кўчати етиштирилди. Шунингдек, кўчатзорларда мева кўчатлари етиштиришга катта эътибор берилмоқда.

Экин экиш учун яроқсиз ҳисобланган ерларга дарахт ўтқазишда ҳам яхши натижаларга эришилмоқда. Фарғона областининг Киров ва Наманган областининг Поп районларидаги шағал-тошлоқ ерларда 1000 гектардан ортиқ ерда дарахтзор вужудга келтирилди. Киров районида вужудга келтирилган иҳота дарахтзори Фарғона водийсини гармселдан ҳимоя қилишда муҳим ўрин тутади. Бу дарахтзор Ленинобод томонидан Фарғона водийсига эсадиган иссиқ шамол ва гармселни тўсади.

Яқинда Ўзбекистонда йирик иҳота дарахтзорлари вужудга келтириш юзасидан катта ишлар бошланади. 1949 йилда давлат иҳота дарахтзорлари барпо этиш юзасидан текшириш—лойиҳалаш ишлари олиб борилди. Келгусида Тошкент воҳасини ҳамма томондан иҳота дарахтзорлари блан ўраб олинади. Ўтган йили кузда ва бу йил кўкламда 25 километр узунлигида ҳарбири 60 метр кенгликда икки қатор қилиб иҳота дарахтлари ўтқазилди. Бу иҳота дарахтзорлари Фарҳод ГЭС посёлкаси атрофидаги дарахтзорга келиб туташади. Бухоро областида кўкламда 1000 гектардан ортиқ қумли ерларга аэропланда саксаул уруғи экилди. Бунда Ўрта Осиё Ўрмончилик илмий-текшириш институтининг илмий ходимлари ишлаган уруғ сепиш машинаси жуда яхши натижа берди. Бу машинанинг ихтироъ қилиниши қумликларга саксаул ва бошқа дарахт уруғларини экишда жуда муҳим ўрин тутади.

Дарахт кўчатлари ўтқазиш юзасидан қилинаётган иш ҳамма ерда социалистик мусобақани кенг кучайтириб юбориш асосида олиб борилмоқда. Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги қарамоғида ўз зиммасига аниқ мажбурият олмаган биронта ҳам ўрмончилик хўжалиги ёки давлат кўчатзори йўқ. Шофрикон, Мирзачўл каби ўрмон хўжаликлари Бутун Иттифоқ социалистик мусобақасида биринчи ўринларни олишга муваффақ бўлдилар. Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги ходимлари Қозоғистон ССР Ўрмон хўжалиги ходимлари блан социалистик мусобақа тузиб, биринчи даврда ўз зиммаларига олган мажбуриятни муваффақиятли бажардилар.

Аммо кўкламда дарахт ўтқазишда эришилган муваффақиятларни ёз даврида кўчатларни яхши парвариш қилиш ва ўз вақтида суғориш йўли блан мустаҳкамлаш зарурлиги равшандир. Лекин Ўрмон хўжалиги министрлигига қарашли бирқанча хўжаликларда дарахтларни парвариш қилиш ва суғориш графиги тўла бажарилмаётир. Тошкент ва Самарқанд областьларидаги ўрмончилик хўжаликлари ва давлат кўчатзорлари бу соҳада қониқарли ишламаётирлар. Жойлардан олинаётган маълумотлар айрим район ташкилотларининг раҳбарлари республикада иҳота дарахтзорлари вужудга келтириш соҳасидаги тадбирларнинг аҳамиятига етарли баҳо бермаётганликларини кўрсатади. Баъзи жойларда дарахтларни суғориш учун ўз вақтида сув берилмаётир. Айрим ҳолларда ўрмончилик хўжаликларининг ходимлари бошқа ишларга олиб қўйилмоқда. Ёш кўчатлар дастлабки даврда, илдиз отиб мустаҳкамланиб олгунча яхши парвариш қилишни ва ўз вақтида суғориб туришни талаб этади. Дарахт кўчатларининг қатор ораларини культивация қилиш, чопиш, ўз вақтида суғориб туриш, уларнинг авж олиб ўсишини таъминлайди. Лекин баъзи жойларда бу муҳим ишга етарли эътибор қилинмайди.

Ўтган йили Фарғона районидаги колхозларда ёш кўчатлар орасига ғўза экиб тажриба қилинди. Бу тажриба яхши натижа берди. Дарахт орасидаги ғўзалар яхши парвариш қилинганлиги натижасида кўчатлар ҳам яхши кўкариб авж олиб ўсди. Бу йил ҳам бирқанча ўрмончилик хўжаликларида ана шу усул қўлланилмоқда. Бу тажрибани кенг ёйиш зарур. Шу блан бирга, дарахт кўчатлари қатор ораларига сабзавот ва полиз экинлари экишни ҳам тавсия қилиш керак. Бу усул ҳам яхши натижа беради. Дарахт кўчатлари орасига экилган ғўза ва бошқа экинлар бошқа ерларга экилган экинлардан кам ҳосил бермайди.

Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлиги дарахтларни парвариш қилиш ва суғориш юзасидан белгиланган графикнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган бирқатор амалий тадбирларни кўрмоқда. Бу ишда социалистик мусобақа муҳим роль ўйнайди. Мусобақадош область бошқармалари ва ўрмончилик хўжаликларининг ўз социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликларини ўзаро текширишни пухта уюштириш зарур. Кўпчилик хўжаликлар ва биринчи навбатда колхозлар томонидан ўтқазилган дарахт кўчатлари миришкорлик блан яхши парвариш қилишни талаб этади.

Дарахт кўчатларини тўла сақлашда ва уларни парвариш қилишда хизматчилар, зиёлилар, ўқитувчилар зиммасига катта вазифа юклатилади. Улар ёш авлодни меҳнаткашлар кучи блан ўтқазилган дарахтларга меҳр-муҳаббат блан қараш руҳида тарбиялашлари керак. Комсомол ва пионер ташкилотлари ҳам бу ишда катта роль ўйнашлари лозим.

Дарахт кўчатлари экиш ва уларни яхши парвариш қилиб ўстириш биргина ўрмон хўжалиги ходимларининг иши бўлмасдан, балки барча партия, совет ташкилотлари ва жамоат ташкилотларининг ҳам жонажон ишидир.

Республикамизнинг иқлими ва тупроқ шароити илғор совет фанининг ёрдами ва халқимизнинг фидокорона меҳнати туфайли Ўзбекистоннинг ҳамма жойини яқин йилларда яшнаган боғ-бўстонга айлантириш имкониятини беради.

Большевиклар партияси, Совет давлати, шахсан улуғ доҳиймиз ўртоқ Сталиннинг табиатни ўзгартириш, халқимизнинг моддий ва маиший фаровонлигини янада ошириш юзасидан қилаётган ғамхўрлигига жавобан фидокорона меҳнат қилиб, унумсиз даштбиёбонларни яқин келгусида Совет Ватанимизнинг маҳсулдор ерларига, пахтазор, мевазор ва ўрмонзор боғ-бўстонларга айлантирайлик!

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 5-нчи сессияси

СЕССИЯНИНГ ОЧИЛИШИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 сентябрь. (ТАСС). Бугун Флашинг-Медоусда (Нью-Йорк яқинида) Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 5-нчи сессияси очилди. Бу сессия халқаро вазият ғоят мураккаблашган бир шароитда очилаётир. Американинг агрессив ҳукмрон доиралари Қурия ва хитой халқларига қарши қуролли интервенция қилмоқдалар. Улар Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан ўзларининг агрессив ҳаракатларини ниқоблаш учун бир парда сифатида фойдаланишга уринмоқдалар.

Бош Ассамблея очилган пайтда авваллардагидек бу сафар ҳам мажлислар зали одамлар блан лиқ тўла эди. Меҳмонлар ва матбуот вакиллари учун ажратилган ўринларда бўш жойлар йўқ эди. Американилар Ассамблеяга ғоят зўр э'тибор блан қарамоқдалар. Сессия очилиши арафасида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг секретариатига сессияда меҳмон сифатида қатнашиш учун билет берилишини сўраб ҳар куни 5—6 мингтадан илтимоснома тушди. Бугун сессия очилишидан анча вақт илгариёқ меҳмонлар учун ажратилган ўринларнинг ҳаммаси одамлар блан тўлган эди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг а'зоси бўлган ва Бош Ассамблеянинг ишларида қатнашаётган мамлакатларнинг вакиллари ўз ўринларини эгаллайдилар. Ўтган мажлислардагидек бу сафар ҳам Совет Иттифоқи Ташқи Ишлар министри А. Я. Вишинский бошчилигидаги СССР делегацияси ҳамманинг диққат марказида турипти. А. М. Бароновский бошчилигидаги Украина ССР делегацияси ва К. В. Киселёв бошчилигидаги Белоруссия ССР делегацияси ҳам ўз ўринларини эгаллайдилар.

Бош Ассамблеянинг аввалги сессиясида раислик қилган Филиппин ташқи ишлар министри Ромуло Ассамблея сессиясини очиб, ўз нутқида америка империализмининг сиёсатини қўллаб-қувватлади.

Ромуло Америка Қўшма Штатлари делегациясининг планини, я'ни тинчлик ва хавфсизликни сақлаш учун жавобгарликни Хавфсизлик Совети зиммасидан Бош Ассамблея зиммасига ағдариш планини, якдиллик принципига путур етказиш, Хавфсизлик Советининг обрўсини тўкиш планини тақдим этди. Ромуло бундай деди: «Кризисларни ҳал этиш учун асосий жавобгарликни ўз устига олган орган ожиз қолган тақдирда, бундай кризислар даврида Ассамблеянинг масалани муҳокама қилиш соҳасидаги чекланмаган ҳуқуқи муваффақиятли суратда амалга оширилиши мумкин. Бош Ассамблеянинг ҳуқуқларини шундай кенгайтириш илгари ҳам бўлган эди, аммо ҳозирги пайтда мазкур орган олдида ана шундай масалалар орасида энг жиддий масала турипти».

ҲИНДИСТОН ВАКИЛИНИНГ СЎЗИ

Ромулонинг нутқидан кейин Ҳиндистон вакили Рау сўз берилишини сўради ва Ҳиндистон резолюциясини ўқиб берди. Бу резолюция Хитой халқ республикаси вакилларининг Бош Ассамблеяда Хитой номидан иштирок қилишлари лозимлигини кўзда тутади ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бошқа органлари ҳам худди шундай қарор қабул қилишлари керак, деб тавсия этади.

Рау, менинг фикримча, бу масала Бош Ассамблея сессиясининг ишлари бошланиши бланоқ ҳал этилиши лозим, деди. Аммо у, бу масала мандат комиссиясининг доклади топширилишига қадар дарҳол ҳал этилиши ёки шу доклад муносабати блан ҳал этилиши кераклиги тўғрисида бир қарорга келишни Бош Ассамблея раисининг ихтиёрига ҳавола қилди.

Раислик қилучи Ромуло ўз фикрини эҳтиёт блан айтиб, Ассамблея Ҳиндистон делегацияси томонидан кўтарилган масалани ҳал этиш кераклиги ё йўқлиги тўғрисида қарор қабул қилиши лозим, деди. Ромуло, менинг фикримча, худди шундай йўл тутиш керак бўлур эди, деди. Аммо, — деди Ромуло, — ҳозирги пайтда тақдим этиладиган резолюция тартибот қоидаларида аниқ равишда кўрсатилмаган тартибот масаласини ўртага қўяр экан, раис тартибот қоидаларини ҳозирги вазиятга татбиқ этиш имконияти тўғрисида қарор чиқармаслиги керак. Аммо, — деди Ромуло, — Бош Ассамблея тартибот қоидалари масалаларида ўзи истаганча иш қилаолар экан, у Ҳиндистон таклифи муносабати блан бирор қарорга келиш кераклиги ё йўқлигини ҳал этмоғи лозим.

ЎРТОҚ А. Я. ВИШИНСКИЙ СЎЗИ

Шундан кейин Совет Иттифоқи вакили А. Я. Вишинскийга сўз берилди.

Ўртоқ Вишинский айтдики, совет делегацияси Бош Ассамблея олдига икки масалани, я'ни, биринчидан, Хитой номидан иш кўришга уринаётган гоминдан вакилининг Бош Ассамблеяда иштирок қилиши масаласини ва, иккинчидан, Хитой республикаси Марказий ҳукумати вакилини Бош Ассамблеяга чақириш масаласини қўйиш зарур деб ҳисоблайди. Ўртоқ Вишинский бундай деди: Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг а'зоси бўлган ҳамма давлатлар Бош Ассамблеянинг тўғри тузилишидан, ялпи сессиянинг ўз мамлакати номидан қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган кишилардан иборат бўлишидан ғоят манфаатдор бўлишлари лозим. Бош Ассамблея тартибот қоидаларининг 27-нчи моддаси, — деди совет вакили, — давлат бошлиғи, ҳукумат бошлиғи, ёки ташқи ишлар министригина Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеясига вакиллар тайинлаш ҳуқуқига эгадир, деб та'кидлайди. Бу моддада, — дейди СССР вакили, — жуда муҳим бир қоида бор, бу қоида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг а'зоси бўлган барча давлатларнинг суверенитетини танишдан, уларнинг сиёсий суверенитетини э'тироф этишдан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик принципини э'тироф этишдан иборат.

Совет делегациясининг фикрича, — деди Вишинский,—халқаро ҳуқуқ принципларига пухта риоя қилиш — Бош Ассамблеянинг муваффақиятли ишлаши учун энг муҳим шартдир.

Вишинский сўзини давом этдириб бундай деди: Шу сабабдан, ўз мамлакатининг вакиллари бўлмаган кишиларнинг, я'ни ўзининг Халқ республикасини вужудга келтирган халқ томонидан ағдариб ташланган режим сарқитлари бўлган кишиларнинг Бош Ассамблеяда иштирок қилишларига асло тоқат қилиб бўлмайди. Бу кишилар Хитойнинг номидан иштирок қилиш учун сиёсий жиҳатдан ҳам, ма'навий жиҳатдан ҳам, юридик жиҳатдан ҳам ҳечқандай ҳуқуқларга эга эмаслар,—деди СССР вакили.

Вишинский Хитой халқ республикасининг бош министри гоминдан вакилларини Бош Ассамблеядан чиқариб юборишни талаб қилганлигини Бош Ассамблеянинг эсига тушириб ўтди.

— Совет делегацияси, — деди ўртоқ Вишинский, — Хитой ҳукуматининг бу талабини Совет ҳукуматининг топшируви га мувофиқ тамомила қувватлайди.

Совет Иттифоқи делегациясининг бошлиғи қуйидаги резолюция лойиҳасини тақдим этди:

«Бош Ассамблея қарор қилади: Хитойнинг вакиллари бўлмаган гоминдан группаси вакилларининг Бош Ассамблеяда ва унинг органларида иштирок қилиши мумкин эмас деб ҳисоблансин».

Вишинский совет делегацияси томонидан ҳозиргина тақдим этилган резолюция қараб чиқилганидан кейин Хитой халқ республикасининг вакилларини Ассамблеяга чақириш тўғрисида резолюция тақдим этиш ҳуқуқини ўз ихтиёрида сақлаб қолганлигини айтди. Вишинский Ҳиндистон вакилининг бу масала Бош Ассамблеянинг иш тарихида илгари кўрилмаган эди деган гапларига тўхталиб, бундай аҳвол ана шундай муҳим масалани қараб чиқиш учун халақит бераолмайди, деди. Вишинский Ассамблеяни ўзи тақдим этган резолюцияни дарҳол қараб чиқишга чақирди.

Югославия вакили Кардель Ҳиндистон вакилининг таклифини қувватлаб гапирди.

Гоминдан вакили Цзян Тин-фу узундан-узоқ нутқида Совет Иттифоқига ва Хитой халқ республикасига туҳмат гапларни айтди ва, Бош Ассамблея гоминдан тўдасини Хитой номидан қатнашиш ҳуқуқига эга деб топсин, деди.

АЧЕСОН НУТҚИ

Шундан кейин Қўшма Штатлар вакили Ачесон гапирди. У Бош Ассамблеяни Хитой халқ республикасининг вакилларини қатнаштиришни кўзда тутган Ҳиндистон резолюциясини дарҳол рад этишга чақирди.

Ачесон Бош Ассамблеянинг а'зоси бўлган мамлакатлардан 43 таси гоминдан блан расмий алоқада эканлигини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг а'зоси бўлган давлатлардан фақат 16 тасигина Хитой халқ республикаси блан муносабат боғлаганлигини айтиб, буни Хитой халқ республикасининг вакилларини чақиришга қарши далил қилиб келтирди.

Ҳиндистон резолюциясини қараб чиқиш учун, — деди Ачесон,—фурсат талаб этилади, бу резолюциянинг қараб чиқилиши эса Бош Ассамблеянинг ишларини уюштиришга халақит берган бўлур эди ва муҳим масалаларнинг ҳал этилишини кечиктирган бўлур эди.

Ачесон, Бош Ассамблеянинг иш даврида Хитой масаласини қараб чиқиш имконияти туғилар, деб да'во қилди. Ачесон сўзининг охирида Бош Ассамблеяни Ҳиндистон резолюциясини дарҳол рад этишга чақирди.

ПОЛЬША ВАКИЛИНИНГ НУТҚИ

СССР таклифини қувватлаб гапирган Польша вакили Верблoвский бундай деди: Польша делегацияси Ассамблеяга келганидан кейин, ҳечкимнинг вакили бўлмаган группани — гоминдан тўдасининг вакилларини кўриб жуда ҳайратда қолди. Бу группа ноҳақ ишни ҳимоя қилиб, ўзини Хитой халқининг вакиллари деб атади. Ана шу қабиҳ ўйин бир йилдан ортиқ вақтдан буён давом этиб келмоқда. Ана шу тўданинг кимлардан иборат эканлиги тўғрисида ҳечкимда ҳечқандай шубҳа йўқ. Ҳозирги вақтда ана шу тўдани қувватлаётган Қўшма Штатлар ҳукумати ҳам, Ачесон томонидан тайёрланган Оқ китобда гоминданнинг сотқинлигини та'кидлашга мажбур бўлди.

Верблoвский гоминданнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти а'зоси олдига қўйилган энг бошланғич талабларни ва биринчи галда давлат вакили бўлиш ҳақидаги талабни қондираолмаётганини айтиб, гоминдан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Устави томонидан юкланадиган асосий бурчларни ўз зиммасига ҳам олаолмайди, бу бурчларни бажара ҳам олмайди, деди. Верблoвский сўзини давом этдириб бундай деди: гоминдан тинчликни ҳимоя қилаолмайди, чунки у уруш оловини ёқишдан манфаатдордир. Чан Кай-ши буни кўп марта та'кидлади. Гоминдан ҳамиша Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг манфаатларига қарши ҳаракат қилмоқда. Америка Қўшма Штатлари империалистларининг Хитойдаги интервенцияси барбод бўлди. Бунинг натижасида гоминдан Хитойдан ҳайдалди. Ўша вақтдан буён гоминдан Қўшма Штатлар ёрдами блангина ўз ҳаётини сақлаб келмоқда. Америка Қўшма Штатларининг мақсади Хитойда империалистлар интервенциясини давом этдиришдан иборат.

Бош Ассамблеяда, — деди Верблoвский,—хитой халқининг вакили бўлмаса, у тўғри тузилган деб ҳисобланиши мумкин эмас, Ассамблеянинг тузук ишлашига халақит берадиган ғовларни йўқотиш учун гоминдан тўдасининг вакилларини бу залдан ҳайдаб чиқариш керак. Ассамблея америка империализмининг шарти кетиб парти қолган қўғирчоқларини ҳайдаб чиқариши ва хитой халқининг чин вакилларини ўз муҳитига қабул қилиши лозим.

Верблoвский нутқининг охирида Польша делегацияси гоминдан тўдаси вакилининг иштирок қилишига қарши қат'ий норозилик билдиради ва СССРнинг таклифини қувватлайди, деди.

А. Я. ВИШИНСКИЙ НУТҚИ

Яна сўз олган Вишинский бундай деди: гоминдан вакилининг Бош Ассамблеяда қонунга хилоф суратда иштирок қилаётганлиги тўғрисидаги масала ва Хитой халқ республикасининг вакилларини Ассамблеяга чақириш тўғрисидаги масала бир-бири блан маҳкам боғланганлиги сабабли совет делегацияси иккинчи масалага ҳам тўхталиб ўтиш зарур деб ҳисоблайди.

Вишинский айтдики, Қўшма Штатларнинг давлат секретари Ачесон Бош Ассамблея олдида турган масаланинг моҳиятини англамай Бош Ассамблеяга Ҳиндистон делегациясининг таклифини қараб чиқмасликни таклиф этди. Ачесон бу таклиф муҳокама қилина бошлайдиган бўлса, кийин аҳволга тушиб қолишдан қўрққан бўлса керак. Вишинский Хитой халқ республикасининг вакилларини Бош Ассамблеяга чақириш тўғрисидаги масаланинг муҳокамасини кечиктиришга йўл қўйиб бўлмаслигини айтди ва бу масала Бирлашган Миллатлар Ташкилоти учунгина эмас, балки неча ўн йиллар мобайнида ўз озодлиги учун курашиб келган ва ниҳоят ўз мақсадига эришган улуғ хитой халқи учун ҳам жуда катта аҳамиятга эга эканлигини та'кидлади.

— Бу ерда,—деди Вишинский,—миллатларнинг вакиллари гина бўлиши мумкин. Аммо, Ачесон жаноблари, гоминдан группаси Хитойнинг вакили эмаслиги наҳотки, сизга равшан ма'лум бўлмаса?

Вишинский Ачесоннинг 1950 йил 12 январьдаги нутқида хитой халқи гоминдан тўдасини сра ҳам қўллаб-қувватламай қўйганини э'тироф этганлигини эслатиб ўтди. Ачесон Давлат департаментининг машҳур Оқ китобига ёзган кириш хатида қуйидагиларни айтган эди: «Кузатувчилардан кўпининг фикрича, улар (гоминданчилар. — **Редакция**) сотқинлик қилиб, лавозимларни ва ҳокимиятни қўлга киритиш учун жанжал-ҳарҳаша қилиб шармандаи-шармисор бўлдилар».

«Ачесон жаноблари,— деди Вишинский,—ўзининг ана шу нутқини ва хатини эсидан чиқариб қўйган бўлса керак... Ачесон жаноблари ўша вақтда мутлақо ҳақли эди, ва мен Ачесон жанобларига қарши Ачесонни ҳимоя қилмоқчи бўламан, чунки ўша вақтда у, шубҳасиз, ҳақли эди», — деб сўзини давом этдирди Вишинский залда ҳозир бўлган меҳмонлар ва мухбирларнинг қаттиқ кулгиси остида.

Сўнгра Вишинский Хитойдаги собиқ америка қўшинлари бош қўмондони генерал Стилуэллнинг сўзларидан мисоллар келтирди. Стилуэлл гоминдан тўдасини ҳарқандай ахлоқ-одобдан тамомила маҳрум бўлган қотиллар шайкаси деб атаган эди.

Вишинский сўзини давом этдириб бундай деди: «Совет делегацияси Бош Ассамблея Хитой халқ республикасининг вакилларини шу Ассамблеяда қатнаштириш тўғрисида ҳозирданоқ қарор қабул қилиши зарур деб ҳисоблайди... Хитой халқ республикасининг, қарийб 500 миллион халқи бўлган улуғ мамлакатнинг шу вақтгача Бирлашган Миллатлар Ташкилотида вакиллари йўқ. Совет делегацияси сра йўл қўйиб бўлмайдиган ва асло тоқат қилиб бўлмайдиган ана шундай аҳволга Бош Ассамблеянинг э'тиборини жалб этади. Хитой республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ишларида ва унинг барча органлари ишларида тенг ҳуқуқда қатнашишга халақит бераётган ҳарқандай ғовлар йўқотилсин деб ҳаққоний суратда талаб этмоқда... Юқорида баён қилинганларга биноан, делегация Совет ҳукуматининг топшириғи блан Бош Ассамблеяга қуйидаги қарор лойиҳасини тақдим этади:

«Бош Ассамблея қарор қилади: Хитой халқ республикасининг Марказий халқ ҳукумати томонидан тайинланган вакиллари Бош Ассамблеянинг ва Бош Ассамблея органларининг ишларида қатнашиш учун таклиф этилсин».

Шундан кейин Ҳиндистон вакили Рау яна гапирди. У ўзи тақдим этган резолюцияни ҳимоя қилди. Рау, жумладан, бундай деди: Хитой халқ ҳукумати Хитойнинг бурчлари ва мажбуриятларини бажараоладиган ва назорат ишларини амалга ошираоладиган бирдан-бир қонуний ҳукуматдир. 475 миллион аҳолиси бўлган мамлакат халқаро ташкилотдан четда қолар экан, бу ташкилот тўла ҳуқуқли деб ҳисоблана олмайди.

Шундан кейин Сурия вакили Эл-Хури гапириб, Хитойнинг вакилларини қатнаштириш тўғрисидаги масаланинг Ассамблея ишга тушган биринчи кундаёқ ўртага қўйилиши ўзи учун «кутилмаган» бир ҳодиса бўлганлигини айтди. Эл-Хури бу масалани тегишинча ўрганиб чиқиш учун кўпроқ фурсат талаб этилади деб да'во қилди. У турли резолюцияларнинг овозга қўйилишини 20 сентябрьгача кечиктиришни, шунгача мандат комиссиясини сайлашга киришишни таклиф этди. (Бу таклиф кейинчалик Ассамблея томонидан рад этилди).

Канада вакили Пирсон Канада резолюциясини ёқлаб гапирди. Канада резолюцияси Хитой вакиллари тўғрисидаги масалани қараб чиқиш учун ва Ассамблея кун тартибидаги 62-нчи моддани, я'ни «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ташкилот а'зоси бўлган давлатларнинг ваколатларини таниши тўғрисидаги масала»ни қараб чиққанидан кейин Бош Ассамблеянинг ҳозирги сессиясига доклад ва тавсияномалар топшириш учун Ассамблея раисидан ва раис томонидан сайланадиган бошқа олти вакилдан иборат составда махсус комиссия тузишни таклиф этади.

РЕЗОЛЮЦИЯЛАРНИ ОВОЗГА ҚЎЙИШ

Шундан кейинги музокараларда Чехословакия, Австралия, Сальвадор, Куба, Швеция, Украина вакиллари қатнашдилар. Дарҳол мандат комиссияси тузишни талаб этган Перу вакилининг сўзидан кейин Ассамблея турли резолюцияларни овозга қўйишга киришди. Американинг овоз бериш найранги ишга солинганлиги сабабли Бош Ассамблея Совет Иттифоқининг ва Ҳиндистоннинг Хитой халқ республикаси вакилларини қатнаштириш тўғрисидаги резолюцияларини рад этди ва Канада резолюциясини ма'қуллади. Бош Ассамблея Канада резолюциясининг биринчи қисмини 6 овозга қарши 38 овоз блан ма'қуллади ва овозга қўйиш вақтида 11 вакил бетараф қолди. Канада резолюциясининг биринчи қисми Хитой вакиллари тўғрисидаги масалани қараб чиқиш учун ва «Ассамблея дастлабки кун тартибининг 62-нчи моддасини қараб чиққанидан кейин» Бош Ассамблеянинг ҳозирги сессиясига доклад ҳамда тавсияномалар топшириш учун Ассамблея раисидан ва раис томонидан сайланадиган бошқа олти вакилдан иборат составда махсус комиссия тузишни кўзда тутади. (Кун тартибининг Куба томонидан тақдим этилган 62-нчи моддасида бундай дейилади: «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ташкилот а'зоси бўлган давлатларнинг ваколатларини таниши тўғрисидаги масала»).

Шундан кейин Ассамблея Канада резолюциясининг иккинчи қисмини саккиз овозга қарши 42 овоз блан ма'қуллади. Резолюциянинг бу қисми овозга қўйилган пайтда олти вакил бетараф қолди. Канада резолюциясининг иккинчи қисмида бундай дейилади: Ассамблея «Бош Ассамблея шу махсус комиссиянинг доклади юзасидан қарор чиқарганига қадар гоминдан вакиллари Бош Ассамблеяда бошқа вакиллар блан тенг ҳуқуқларда қатнашадилар деб қарор қилади».

Шундан кейин Канада резолюцияси бутунича 42 овоз блан қабул қилинди. Бу резолюцияга 9 делегация қарши овоз берди, 6 делегация бетараф қолди.

А. Я. ВИШИНСКИЙ БАЁНОТИ

Бош Ассамблеянинг инглиз-америка кўпчилиги совет резолюция лойиҳаларини қабул қилмаганидан кейин А. Я. Вишинский қисқача баёнот э'лон қилди. А. Я. Вишинский бу баёнотда, Совет делегацияси қабул қилинган қарорни қонунга хилоф ва нотўғри деб ҳисоблайди, деди. Хитой халқ республикаси Марказий ҳукумати томонидан тайинланган вакиллargina хитой халқининг вакиллари бўлаолишига ҳечкимда шубҳа бўлиши мумкин эмас, деди Вишинский.

БОШ АССАМБЛЕЯНИНГ РАИСИНИ САЙЛАШ

Шундан кейин Ромуло қуйидаги а'золардан—Бельгия, Чили, Ҳиндистон, Мексика, Таиланд, Туркия, СССР, Англия ва Қўшма Штатлардан иборат составда мандат комиссиясини тайинлади.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси Эрон вакили Энтезамни 32 овоз блан раис қилиб сайлади. Покистон вакили Зафрулла-хон 22 овоз, Чехословакия вакили Широкий 4 овоз, Польша вакили Верблoвский 1 овоз олди. Ассамблеяда 59 вакил қатнашаётганлиги сабабли раисни сайлаш учун 30 овоз талаб этилади

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ БОШ АССАМБЛЕЯСИ СЕССИЯСИГА КЕЛИШИГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 19 сентябрь. (ТАСС). СССР ташқи ишлар министри А. Я. Вишинский бошчилигидаги СССР делегацияси, А. М. Барановский бошчилигидаги Украина ССР делегацияси ва К. В. Киселёв бошчилигидаги Белоруссия ССР делегацияси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг навбатдаги 5-нчи сессияси ишларида қатнашиш учун бугун «Куин Элизабет» пароходида Нью-Йоркка келдилар. Делегацияни СССРнинг Хавфсизлик Советидаги доимий вакили ва СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. Я. Малик ҳамда СССРнинг Қўшма Штатлардаги элчиси А. С. Панюшкин кутиб олдилар. Нью-Йоркка келиб етиш олдидан пароходда А. Я. Вишинский журналистларга ва радио вакилларига қуйидаги баёнотни берди:

«Бош Ассамблеянинг 5-нчи сессияси бу сафар ҳам халқаро аҳамиятга эга бўлган бирқанча катта масалаларни кўриб чиқиши ва ҳал этиши лозим. Барча сулҳпарвар халқлар Бош Ассамблея олдида турган масалаларнинг муваффақиятли ҳал этилишидан бениҳоя манфаатдордирлар. Ишнинг муваффақияти учун даставвал яхши ният ва умумий тинчлик ҳамда халқларнинг хавфсизлиги манфаатларини кўзда тутиб қат'ий ҳаракат қилиш зарур. СССР делегацияси Бош Ассамблеянинг бугунги очиладиган сессиясида ўз ишларида тинчликни мустаҳкамлашга, халқлар ўртасидаги ҳамкорлиқ ва дўстликни мустаҳкамлашга қаратилган совет ташқи сиёсатининг принципларига амал қилади. Ҳозирги фурсатдан фойдаланиб Америка Қўшма Штатлари халқига салом топширaман».

Қуриядаги воқиалар

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРМИЯСИ БОШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 19 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги 19 сентябрь эрта блан қуйидагиларни билдирди:

18 сентябрьда Халқ армиясининг қисмлари ҳамма фронтларда душманнинг қарши атакаларини муваффақиятли суратда қайтардилар ва душманга қарши қаттиқ жанг қилдилар.

17 ва 18 сентябрьда Халқ армиясининг қисмлари душманнинг Пхохан (Хокодо) шимолига туширган десант қисмларини тамомила қириб ташладилар.

ПХЕНЬЯН, 19 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги 19 сентябрь кечқурун қуйидагиларни билдирди:

19 сентябрьда Халқ армиясининг қисмлари ҳамма фронтларда душманнинг қарши атакаларини қайтардилар ва душманга талафот етказиб, шиддатли жангларни давом этдирмоқдалар.

Тэгу (Тайкю) нинг шимолида ва ғарби-шимолида, шунингдек жанубий қирғоқ районида душман бирнеча марта қарши атака қилди. Аммо Халқ армиясининг қисмлари душманнинг қарши атакаларини қайтардилар ва унга катта талафот етказдилар.

ЧЕМУЛЬПО РАЙОНИДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 19 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армияси Бош қўмондонлигининг ма'лумотларига қараганда, Инчон (Чемульпо) нинг шарқидаги районда Сеул йўлида Қурия Халқ армиясининг қўшинлари инглиз-америка десант қўшинларига қарши қаттиқ жангларни давом этдирганлар. Қурия Халқ армиясининг қисмлари танк ва авиация ёрдами блан ҳаракат қилаётган душман қўшинларига қаршилик кўрсатмоқдалар.

Кимпхо (Кимпо) аэродроми районида душманнинг Ханган (Кан-Ко) дар'ёсидан ўтиш учун қилган ҳаракатларига зарба берилди.

АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ, АНГЛИЯ ВА ФРАНЦИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛАРИНИНГ АХБОРОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 сентябрь. (ТАСС). Америка Қўшма Штатлари, Англия ва Франция ташқи ишлар министрлари бугун Германия масаласи юзасидан ахборот э'лон қилдилар. Бу ахборотда инглиз-америка империалистларининг ҳарбий тайёргарликлари учун Ғарбий Германиянинг одамлари ва саноат ресурсларидан кенг фойдаланишга ҳаракат қилинаётганлиги яққол ифода этилган.

Ахборотнинг мазмунидан ма'лум бўлишича, Америка Қўшма Штатлари, Англия ва Франция ҳукуматлари Ғарбий Германияни ғарб давлатларининг агрессив иттифоқига қўшиш ниятидадирлар. Мазкур ҳукуматларнинг «Германия блан уруш ҳолатига хотима бериш учун ўзларининг миллий қонунлари соҳасида зарур чоралар кўриш» ниятида эканликлари ҳам ана шу мақсадгагина қаратилган бўлса керак.

Аммо уч ғарбий оккупациячи давлат ўз қўшинларини Ғарбий Германиядан олиб кетишни асло ўйламайдилар ва бунинг учун «тегишли» баҳоналар топмоқдалар. Ахборотда уч ғарбий давлат томонидан юргизилаётган сиёсатни, я'ни Ғарбий Германияни қайтадан қуроллантиришдан, унинг ҳарбий-саноат имкониятларини тиклашдан иборат сиёсатни оқлашга ва полиция тузиш баҳонаси блан Ғарбий Германия армиясини тузишни қонунлаштиришга уринилади. Ахборотда бундай дейилади: уч мамлакатнинг ташқи ишлар министрлари «саноатнинг тақиқланган тормоқлари ёки маҳсулот ишлаб чиқариши чекланган саноат тормоқлари тўғрисидаги битимларни» қайтадан кўриб чиқиш, «чет элларга юбориш учун қуриладиган савдо кемаларининг ҳажми, миқдори ва уларнинг қатнов тезлигини ҳарқандай йўл блан чеклашни бекор қилиш» ва ҳарбий мақсадлар учун «ҳозирги миқдордан ортиқроқ пўлат ишлаб чиқаришга рухсат бериш» ҳақида бир қарорга келдилар.

Ахборотда гарчи «герман миллий армиясининг тикланиши Германия ва Европанинг олий мақсадларига жавоб бераолмайди» дейилса ҳам, уч ташқи ишлар министри Ғарбий Европанинг «бирлашган қуролли кучлари»да Германиянинг қатнаштирилишини ёқламоқдалар. Бундан ташқари, уч ташқи ишлар министри Бонн «ҳукумати»нинг назорати остида «полиция қўшилмалари» тузилишини ма'қуллайдилар. Ахборотда бундай дейилади: «Олий комиссия ва Германиядаги иттифоқчи қўшинлар бундай кучларни тезроқ вужудга келтириш учун ҳартарафлама ёрдам берадилар». Бу «кучлар»нинг Ғарбий Германия армиясининг асоси бўлишларига ҳечқандай шак-шубҳа йўқ.

Мас'ул муҳаррир ўринбосари:
Б. РАҲМОНОВ.

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ ТИКЛАШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШ ИККИНЧИ ДАВЛАТ ЗАЁМИ

6-НЧИ ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Заёмнинг бу тиражи 1950 йил 10 сентябрьда Могилёв шаҳрида бўлиб ўтди.
Заёмнинг ҳамма 226 разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм блан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм блан)
020008	02*)	1 000	025741	09*)	1 000
020504	21*)	25 000	025827	1—50	200
020747	1—50	200	025914	13*)	1 000
020762	43*)	10 000	025926	33*)	1 000
020899	19*)	1 000	025963	24*)	1 000
021251	16*)	1 000	026050	16*)	1 000
021361	1—50	500	026054	26*)	1 000
021422	02*)	1 000	026077	41*)	1 000
021450	42*)	1 000	026096	1—50	500
021558	20*)	1 000	026230	42*)	1 000
021595	1—50	200	026666	25*)	1 000
021740	23*)	1 000	026928	1—50	500
021742	08*)	1 000	026955	1—50	200
021811	18*)	1 000	027114	1—50	200
021823	1—50	200	027145	14*)	1 000
021837	1—50	200	027170	1—50	500
021841	18*)	1 000	027636	1—50	200
022024	1—50	500	027753	47*)	1 000
022268	1—50	200	027913	36*)	1 000
022306	1—50	200	028440	44*)	1 000
022554	40*)	1 000	028502	32*)	5 000
022607	05*)	5 000	028592	1—50	200
022657	01*)	1 000	028647	15*)	1 000
022691	1—50	200	028812	1—50	200
022815	1—50	500	028892	1—50	500
022895	1—50	200	029071	40*)	1 000
022942	15*)	1 000	029121	42*)	1 000
023004	44*)	5 000	029408	25*)	1 000
023144	47*)	5 000	029511	41*)	1 000
023353	1—50	500	029596	06*)	1 000
023395	31*)	1 000	029630	12*)	1 000
023563	40*)	1 000	029809	1—50	500
024080	1—50	200	029846	38*)	1 000
024087	39*)	1 000	029988	1—50	500
024132	41*)	25 000	030108	1—50	200
024207	03*)	10 000	030175	20*)	50 000
024932	37*)	1 000	030218	48*)	1 000
025058	18*)	1 000	031402	1—50	200
025133	39*)	1 000	031439	1—50	500
025308	1—50	200	031658	43*)	1 000
025341	02*)	1 000	032029	15*)	1 000
025488	36*)	1 000	032040	30*)	1 000
025634	17*)	1 000	032077	12*)	1 000
025639	36*)	1 000	032112	31*)	1 000

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм блан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм блан)
032159	1—50	200	035385	1—50	200
032192	1—50	200	035538	01*)	5 000
032255	24*)	1 000	035710	46*)	1 000
032285	18*)	1 000	035742	1—50	200
032368	1—50	200	035981	1—50	200
032466	1—50	200	035990	01*)	1 000
032489	38*)	1 000	036448	20*)	1 000
032513	34*)	1 000	036743	18*)	5 000
032679	14*)	1 000	036752	44*)	1 000
032703	35*)	1 000	036970	1—50	200
032825	35*)	1 000	037334	50*)	1 000
032871	30*)	1 000	037479	26*)	1 000
033145	1—50	500	037719	1—50	200
033147	14*)	1 000	037908	1—50	200
033176	49*)	1 000	037913	05*)	1 000
033397	43*)	1 000	037926	1—50	500
033461	1—50	500	037957	22*)	5 000
033772	1—50	500	038059	35*)	1 000
033818	32*)	1 000	038072	13*)	1 000
033837	14*)	1 000	038150	1—50	200
033885	42*)	1 000	038420	50*)	1 000
033944	05*)	5 000	038423	02*)	1 000
033968	26*)	1 000	038507	1—50	500
033991	1—50	500	038568	04*)	1 000
033999	22*)	1 000	038661	1—50	200
034019	50*)	1 000	038746	45*)	1 000
034030	39*)	1 000	038784	1—50	200
034035	49*)	1 000	038795	04*)	1 000
034093	1—50	500	039037	44*)	1 000
034113	1—50	500	039080	48*)	5 000
034239	40*)	1 000	039112	1—50	200
034309	39*)	1 000	039263	02*)	1 000
034708	20*)	1 000	039336	25*)	10 000
034736	27*)	1 000	039468	1—50	200
034754	1—50	500	039482	21*)	1 000
034834	29*)	1 000	039651	15*)	1 000
034981	05*)	10 000	039765	34*)	5 000
034987	30*)	1 000	039859	1—50	200
034991	25*)	1 000	039868	46*)	1 000
035105	15*)	1 000	039897	15*)	1 000
035139	46*)	1 000	039930	35*)	10 000
035140	26—50	200			
035148	19*)	1 000			
035197	18*)	1 000			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 200 сўмдан ютуқ чиқди.

Ютуқлар тиражини ўтказучи комиссиянинг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Могилёв область Совети ижроия комитетининг раиси, СССР ва Белоруссия ССР Олий Советининг депутати Я. А. ЖИЛЯНИН.

Раис ўринбосарлари:

Давлат меҳнат омонат кассалари ва давлат кредити Бош бошқармаси бўлими бошлиғининг ўринбосари А. А. ГЕРАСИМОВ.

Меҳнаткашлар депутатлари Могилёв шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Н. Ф. КОРОЛЕВ.

Белоруссия ССР Молия министрининг ўринбосари, молия хизматининг III ранг Давлат советниги Ф. Л. КОХАНОВ.

Комиссиянинг мас'ул секретари, молия хизмати советниги Л. А. ВАСИЛЬЕВА.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22 сентябрьда **Оққуш кўли.**

«РОДИНА», «ВАТАН», қишки «ИСКРА» кинотеатрларида — рангдор фильм **Жасур кишилар.**

«ИСКРА» (ёзги) — 1) **Чегарада,** 2) рангдор журнал **Рассом Федотов.**

«ЁШ ГВАРДИЯ», «ХЕВА», «ЎЗБЕКИСТОН», «УДАРНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — янги бадиий хитой фильми **Учқунлар.**

«9-НЧИ МАЙ» — **Айбсиз айбдорлар.**

«НАВОИЙ» (қишки) — кундуз **Айбсиз айбдорлар,** кечқурун **Урушдан кейин кеч соат 6 да.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат— 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.

Р. 06384. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1167.